

Uzņēmēju attieksme pret korupcijas jautājumiem

Uzņēmēju telefonaptauja

2011.gada novembris

Saturs

Aptaujas tehniskā informācija	3
Respondentu sociāldemogrāfiskais profils	4
1. Priekšstati par korupciju	5
2. Personiskā pieredze ar korupciju	14
3. Gatavība dot kukuli	23
Aptaujā izmantotā anketa	26

Aptaujas tehniskā informācija

PĒTĪJUMA VEICĒJS	Pētījumu centrs SKDS
MĒRĶA GRUPA	Komersanti vai to pārstāvji, kuru atbildības joma ir jautājumu kārtošana valsts vai pašvaldības institūcijās
PLĀNOTĀS IZLASES APJOMS	500 respondenti
SASNIEGTĀS IZLASES APJOMS	505 respondenti
IZLASES METODE	Nejaušā stratificētā izlase
APTAUJAS VEIKŠANAS METODE	CATI (telefonintervijas)
ĢEOGRĀFISKAIS PĀRKLĀJUMS	Visa Latvijas teritorija
APTAUJAS VEIKŠANAS LAIKS	08.11. – 28.11.2011.

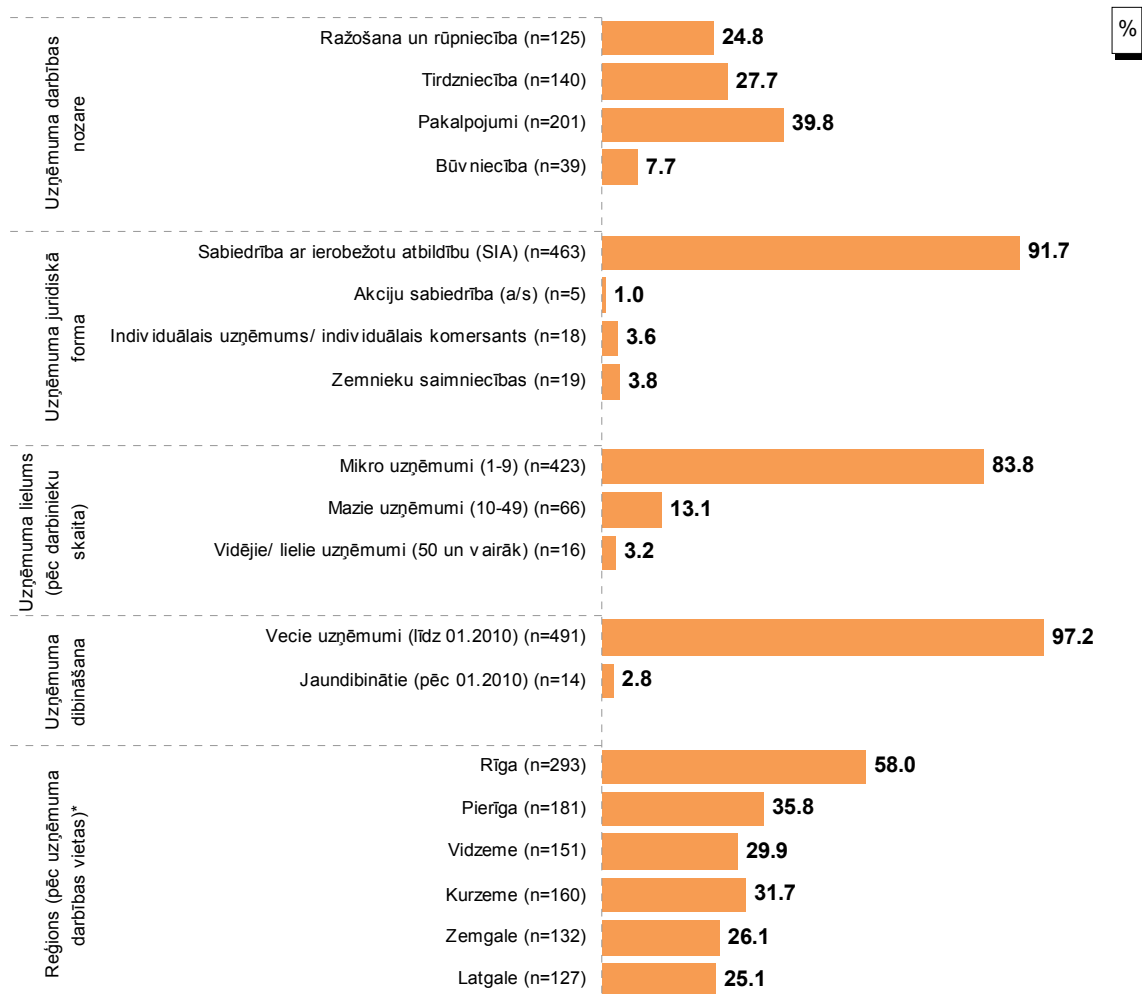
SASNIEGTĀS IZLASES SALĪDZINĀJUMS AR UZŅĒMUMU STATISTIKU

Uzņēmumi atbilstoši nozarēm	Respondentu skaits izlasē (%)	Pēc CSP 2009. gada datiem (%)
KOPĀ	100.0	100.0
UZŅĒMUMA DARBĪBAS NOZARE		
Rūpniecība un ražošana	24.8	25.0
Tirdzniecība (vairumtirdzniecība / mazumtirdzniecība)	27.7	27.7
Pakalpojumi (bankas, restorāni, viesnīcas, apdrošināšanas sabiedr., skaistumkopšanas saloni u.c.)	39.8	39.6
Būvniecība	7.7	7.7
JURIDISKĀ FORMA		
SIA / AS	92.7	90.5
IU / IK	3.6	3.8
Zemnieku saimniecība	3.8	5.7
UZŅĒMUMA LIELUMS (pēc darbinieku skaita)		
Mikro (1-9)	83.8	84.8
Mazais (10-49)	13.1	12.3
Vidējais (50-249)	2.8	2.5
Lielais (250+)	0.4	0.4
REĢIONS (pēc juridiskās adreses)		
Rīga	47.9	47.4
Pierīga	14.3	14.2
Vidzeme	9.7	9.1
Kurzeme	12.5	10.9
Zemgale	8.7	9.0
Latgale	6.9	9.4
APDZĪVOTA VIETA (pēc juridiskās adreses)		
Rīga	47.9	
Cita pilsēta	33.3	
Lauki	18.8	

Pētījuma darba grupa

Projekta vadītāja	Ieva Strode
Materiālu sagatavoja	Inese Ilmere, Jūlija Ponomarjova
Aptauju vadīja	Santa Daume, Aivars Augustāns
Datu masīva veidotāja	Saiva Brežinska

Respondentu sociāldemogrāfiskais raksturojums

Bāze: visi respondenti, n=505

*Reģions (pēc uzņēmuma darbības vietas)

Rīga - Rīgas pilsēta

Pierīga

Pilsētas – Jūrmala

Novadi – Alojas, Ādažu, Babītes, Baldones, Carnikavas, Engures, Garkalnes, Ikšķiles, Inčukalna, Jaunpils, Kandavas, Krimuldas, Ķeguma, Ķekavas, Lielvārdes, Limbažu, Mālpils, Mārupes, Ogres, Olaines, Ropažu, Salacgrīvas, Salaspils, Saulkrastu, Sējas, Siguldas, Stopiņu, Tukuma novads.

Vidzeme

Pilsētas – Valmiera.

Novadi – Alūksnes, Amatas, Apes, Beverīnas, Burtnieku, Cēsves, Cēsu, Ērgļu, Gulbenes, Jaunpiebalgas, Kocēnu, Līgatnes, Lubānas, Madonas, Mazsalacas, Naukšēnu, Pārgaujas, Priekuļu, Raunas, Rūjienas, Smiltenes, Strenču, Valkas, Varakļānu, Vecpiebalgas novads.

Kurzeme

Pilsētas – Ventpils, Liepāja.

Novadi – Aizputes, Alsungas, Brocēnu, Dundagas, Durbes, Grobiņas, Kuldīgas, Mērsraga, Nīcas, Pāvilostas, Priekules, Rojas, Rucavas, Saldus, Skrundas, Talsu, Vaiņodes, Ventpils novads.

Zemgale

Pilsētas – Jelgava, Jēkabpils.

Novadi – Aizkraukles, Aknīstes, Auces, Bauskas, Dobeles, Iecavas, Jaunjelgavas, Jelgavas, Jēkabpils, Kokneses, Krustpils, Neretas, Ozolnieku, Pļaviņu, Rundāles, Salas, Skrīveru, Tērvetes, Vecumnieku, Viesītes novads.

Latgale

Pilsētas – Daugavpils, Rēzekne.

Novadi – Aglonas, Baltinavas, Balvu, Ciblas, Dagdas, Daugavpils, Ilūkstes, Kārsavas, Krāslavas, Līvānu, Ludzas, Preiļu, Rēzeknes, Riebiņu, Rugāju, Vārkavas, Vijakas, Viļānu, Zilupes novads.

Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt vairākus reģionus kā uzņēmuma darbības vietu, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

1. Priekšstati par korupciju

2011.gada novembrī sabiedriskās domas pētījumu centrs SKDS veica uzņēmēju (n=505) aptauju, lai noskaidrotu viņu pieredzi, sadarbojoties ar valsts un pašvaldības institūcijām, kā arī saskarsmi un attieksmi pret korupciju.

Pētījuma ietvaros aptaujas dalībnieki tika lūgti novērtēt dažādu **valsts institūciju, iestāžu un uzņēmumu godīgumu** attiecībā uz korupciju. Respondentiem tika piedāvāta atbilžu skala no „1 – ļoti godīgi” līdz „5 – ļoti negodīgi”. Iegūtie dati liecina, ka visatzinīgāk uzņēmēju vidū tiek vērtēts Uzņēmumu reģistrs (UR) un Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests (VUGD). Kopumā 82% aptaujāto uzņēmēju (uzņēmumu vadītāju un vadītāju vietnieku) uzskatīja, ka UR ir godīgs, tai skaitā 36% domāja, ka tas ir „ļoti godīgs” un 46% - ka „diezgan godīgs”. To, ka, viņuprāt, ir godīgs VUGD, norādīja 79%, t.sk. 38% - „ļoti godīgs” un 41% - „drīzāk godīgs”.

Vairāk nekā puse uzņēmēju par ļoti vai diezgan godīgām uzskatījuši arī tādas valsts un pašvaldības institūcijas kā notariātus (70%), Zemesgrāmatu (68%), VSAA (67%), Valsts kontroli (63%), Valsts Zemes dienestu (61%), Valsts ieņēmumu dienestu (61%) un Valsts darba inspekciju (59%). Arī izglītības iestādes, radio, kā arī biedrības un nodibinājumus par godīgiem („ļoti godīgi” vai „diezgan godīgi”) uzskatīja vairāk nekā puse aptaujāto uzņēmēju – attiecīgi izglītības iestādes: 65%, radio: 56%, biedrības un nodibinājumi: 53%.

Par negodīgām (atbildes „ļoti negodīgi” un „diezgan negodīgi”), uzņēmēji visbiežāk atzina Saeimu (39%, t.sk. 13% - „ļoti negodīgi”) un Ministru kabinetu (37%, t.sk. 13% - „ļoti negodīgi”). Par negodīgu salīdzinoši bieži uzskatīta arī Ceļu policija (27%), pašvaldību deputāti (27%), muiža (24%) un „Latvenergo” (23%).

Jāpiebilst, ka 37% aptaujāto uzņēmēju uzskatīja, ka KNAB ir godīgs („ļoti godīgs” un „diezgan godīgs”), 21% to uzskatīja par „ne godīgu, ne negodīgu” un 15% - par „ļoti” vai „diezgan” negodīgu.

Pētījuma dalībnieki atbildēja arī uz jautājumiem, vai, viņuprāt, pēdējo četru gadu laikā ir palielinājušās vai samazinājušās problēmas ar augsta un zemāka līmeņa korupciju.

Saskaņā ar rezultātiem nedaudz vairāk kā 1/5 uzņēmēju (22%) uzskatīja, ka pēdējo četru gadu laikā ir palielinājušās („lielā mērā palielinājušās” un „nedaudz palielinājušās”) problēmas, kas saistītas ar **augsta līmeņa kukuļošanu**. To, ka ir saasinājušās problēmas ar **zemāka līmeņa kukuļošanu**, respondenti norādīja nedaudz retāk (17%).

Gandrīz vienlīdz bieži respondenti uzskatījuši, ka minētās problēmas nav palielinājušās, bet nav arī samazinājušās: 44% to norādīja par augsta līmeņa, bet 43% - par zemāka līmeņa korupciju. Savukārt to, ka problēmas pēdējo četru gadu laikā ir samazinājušās, uzņēmēji biežāk norādīja par zemāka līmeņa korupciju (30%). To, ka ir samazinājusies augsta līmeņa kukuļošana, uzskata 23%.

Pētījums: Uzņēmēju attieksme pret korupcijas jautājumiem

Uzņēmējiem tika lūgts arī norādīt, kas, viņuprāt, ir **galvenie korupciju veicinošie apstākļi valsts un pašvaldības iestādēs**. Jāpiebilst, ka šis bija t.s. „*atvērtais*” jautājums, kurā respondentiem netika piedāvāti atbilžu varianti, bet viņi paši formulēja savas atbildes, kas tika apkopotas datu apstrādes gaitā.

Visbiežāk respondenti pauda viedokli, ka, viņuprāt, korupciju veicina „*amatpersonu zemais atalgojums*” (23%) un „*amatpersonu alkatība, mantrausība, savtīgums*” (15%) – izmanto savu varu, lai gūtu personisku labumu, vēlme dzīvot labāk, kā ir iespējams, personisko interešu vērtēšana augstāk nekā valsts intereses u.tml. Vēl 7% uzskatīja, ka viens no galvenajiem faktoriem ir „*tradīcijas*” vai „*Padomju laika domāšana, kultūra*”, 6% vispārīgi minēja „*cilvēcisko faktoru, cilvēku raksturu*”, 5% - „*amatpersonu negodīgumu*”, 4% - „*atbildības un valstiskas domāšanas trūkumu*”. Tika minēti arī tādi faktori kā neprofesionālu un nepiemērotu cilvēku atrašanās atbildīgos amatos, zems morāles līmenis, augstāko amatpersonu piemērs u.c. aspekti saistībā ar amatpersonu īpašībām un morālo stāju.

Nākamā biežāk minētā atbilžu grupa bija saistībā ar valsts pārvaldi, normatīvajiem aktiem. 13% uzskatīja, ka korupciju galvenokārt veicina „*nesakārtota likumdošana (atstāti „caurumi”, vieta interpretācijai)*”, „*nepareizi likumi*” un nepareiza likumdošanas bāze, nepilnības u.tml., 7% minēja „*birokrātiju, procedūru sarežģītību*”, 5% - „*iepirkumu necaurspīdīgumu, nesakārtotību*”, 4% - „*augstus nodokļus, nesakārtotu nodokļu sistēmu*”, 4% - vispārēju „*nesakārtotību valstī, valsts pārvaldē, sistēmā*”.

To, ka korupciju galvenokārt veicina „*kontroles trūkums, visatļautība*”, norādīja 9%, 7% uzskatīja, ka viens no veicinošajiem faktoriem ir tas, ka amatpersonas „*netiek reāli sodītas, ir mazi sodi un nesodāmības apziņa*”, un 2% - ka „*nav politiskās gribas apkarot korupciju, ir korupciju veicinoša vide*”.

Respondenti pauda arī viedokli, ka korupciju galvenokārt veicina „*ekonomiskā situācija valstī, krīze*” (5%) un „*nabadzība, zemais dzīves līmenis*” (3%).

Tika saukti arī citi faktori, piemēram, tas, ka bez korupcijas procesi notiek lēni vai nenotiek vispār, cilvēku neizglītotība, draugu un paziņu „būšana”, amatpersonu saistība ar uzņēmējiem, cilvēku pašu gatavību piedāvāt kukuļus u.c.

Pētījuma ietvaros uzņēmējiem tika lūgts atbildēt arī uz jautājumu, ko vajadzētu darīt, lai **mazinātu korupciju valsts un pašvaldības iestādēs**. Šis arī bija t.s. „*atvērtais*” jautājums, kurā respondentiem netika piedāvāti atbilžu varianti, bet viņi paši formulēja savas atbildes, kas tika apkopotas datu apstrādes gaitā.

Vienlīdz bieži respondenti norādījuši, ka ir nepieciešams „*vairāk kontrolēt amatpersonas*” (18%) un ieviest „*bargus, reālus sodus*” (18%). Nedaudz retāk aptaujātie atzīmējuši, ka ir „*jāpaaugstina amatpersonu atalgojums, jāievieš motivēšanas sistēma*” (14%) un „*jāsakarāto likumdošana – jāievieš skaidri, viennozīmīgi interpretējami likumi*” (12%).

Nedaudz mazāk kā 1/10 aptaujāto uzskatīja, ka ir nepieciešams „*samazināt birokrātiju, vienkāršot procedūras*” (9%), „*mainīt personālu (atlaist vecos darbiniekus un pieņemt*

Pētījums: Uzņēmēju attieksme pret korupcijas jautājumiem

jaunus, godīgus, profesionālus)” (9%), kā arī ir *„jāmaina cilvēku attieksme pret korupciju, domāšana”* (8%).

6% uzņēmēju aicinājuši ieviest *„lielāku atklātību, caurspīdīgumu”*, 5% - *„sakārtot iepirkumu norisi (ieviest godīgus nosacījumus)”*, 4% - *„sakārtot nodokļu sistēmu, samazināt nodokļus”*, 3% - *„mainīt valsts pārvaldi, iekārtu, visu sistēmu”*.

To, ka ir nepieciešams *„izglītēt iedzīvotājus (par tiesībām, korupcijas sekām u.tml.)”*, minēja 4%.

Aptaujas ietvaros pētījuma dalībniekiem tika piedāvāti vairāki apgalvojumi, un viņi novērtēja, vai **šādas situācijas Latvijā ir plaši izplatītas parādības**.

Vairāk nekā 4/5 uzņēmēju uzskatīja, ka Latvijā ir plaši izplatīta situācija, kad *„valsts vai pašvaldības iestāžu vadītāji vai darbinieki personiskām vajadzībām izmanto dienesta resursus, aprīkojumu, iekārtas, automašīnas u.tml.”* (85%).

80% uzskatīja, ka *„valsts un pašvaldību iepirkumos priekšroka tiek dota tiem, kas maksā kukuļus vai ir personiski saistīti ar atbildīgajiem darbiniekiem”*, un 79% - *„politiskajām partijām tiek veikti ziedojumi, lai ietekmētu lēmumu pieņemšanu ziedotājam par labu”*.

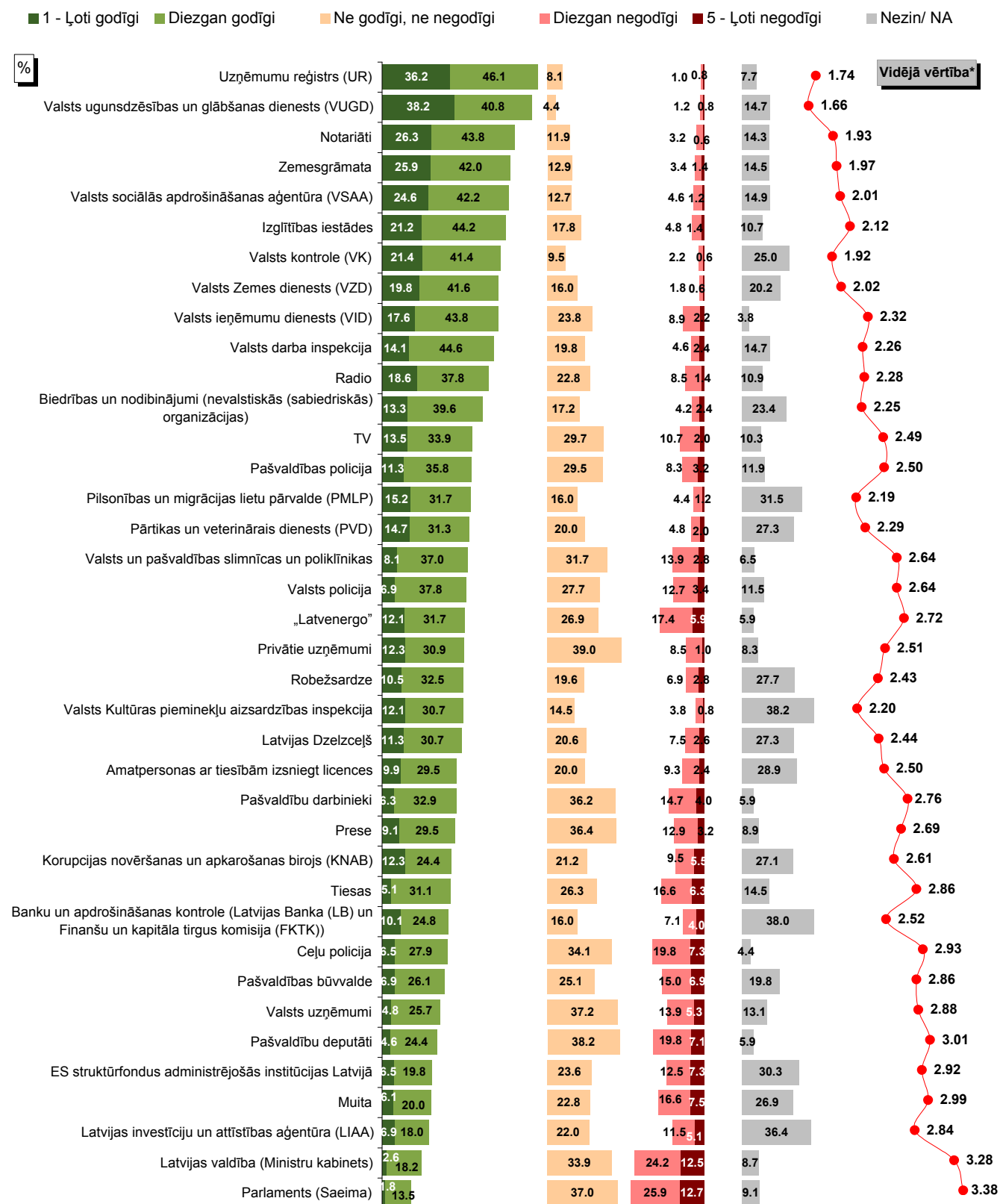
To, ka Latvijā ir izplatīta situācija, kad *„valsts vai pašvaldības iestāžu vadītāji atrodas interešu konfliktā, piemēram, amatpersona pieņēmusi lēmumus par labu savam radniekam vai darījumu partnerim”*, atzīmēja 72%, 69% to norādīja par apgalvojumu *„pašvaldības deputāti ir atkarīgi no ekonomiskiem un biznesa grupējumiem”*, 66% - *„valsts vai pašvaldības iestāžu vadītāji negodīgi iedzīvojas uz vadītās iestādes rēķina (slēdz ar sevi papildlīgumus, piešķir sev piemaksas, prēmijas u.tml.)”*, 64% - *„amatpersonas pieņem neoficiālus maksājumus vai dāvanas”*, 64% - *„medicīnas darbinieks pieņem neoficiālus maksājumus vai citus labumus”*.

Salīdzinoši retāk respondenti uzskatījuši, ka Latvijā ir izplatītas parādības, kad *„tiesneši pieņem neoficiālus maksājumus vai citus labumus”* (24%) un *„VID darbinieki pieņem neoficiālus maksājumus vai citus labumus”* (14%).

1. Priekšstati par korupciju

Uzskati par institūciju/iestāžu/uzņēmumu godīgumu

"Kā Jūs novērtētu sekojošu institūciju/valsts iestāžu/uzņēmumu godīgumu, runājot par korupciju? Lūdzu, sniedziet vērtējumu 5 ballu skalā, kur 1 nozīmē 'ļoti godīgi', bet 5 - 'ļoti negodīgi'."

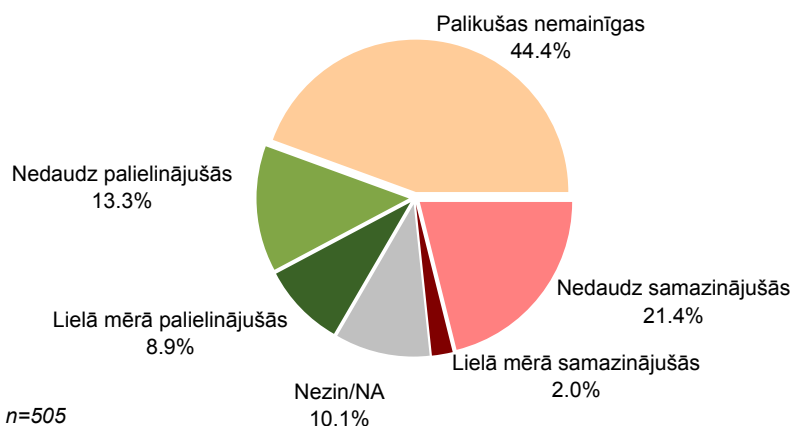
Bāze: visi respondenti, n=505

*Aprēķinot atbilstošu vidējo vērtību, tika ņemts vērā to respondentu īpatsvars, kuri sniedza noteiktus vērtējumus.

Pētījums: Uzņēmēju attieksme pret korupcijas jautājumiem

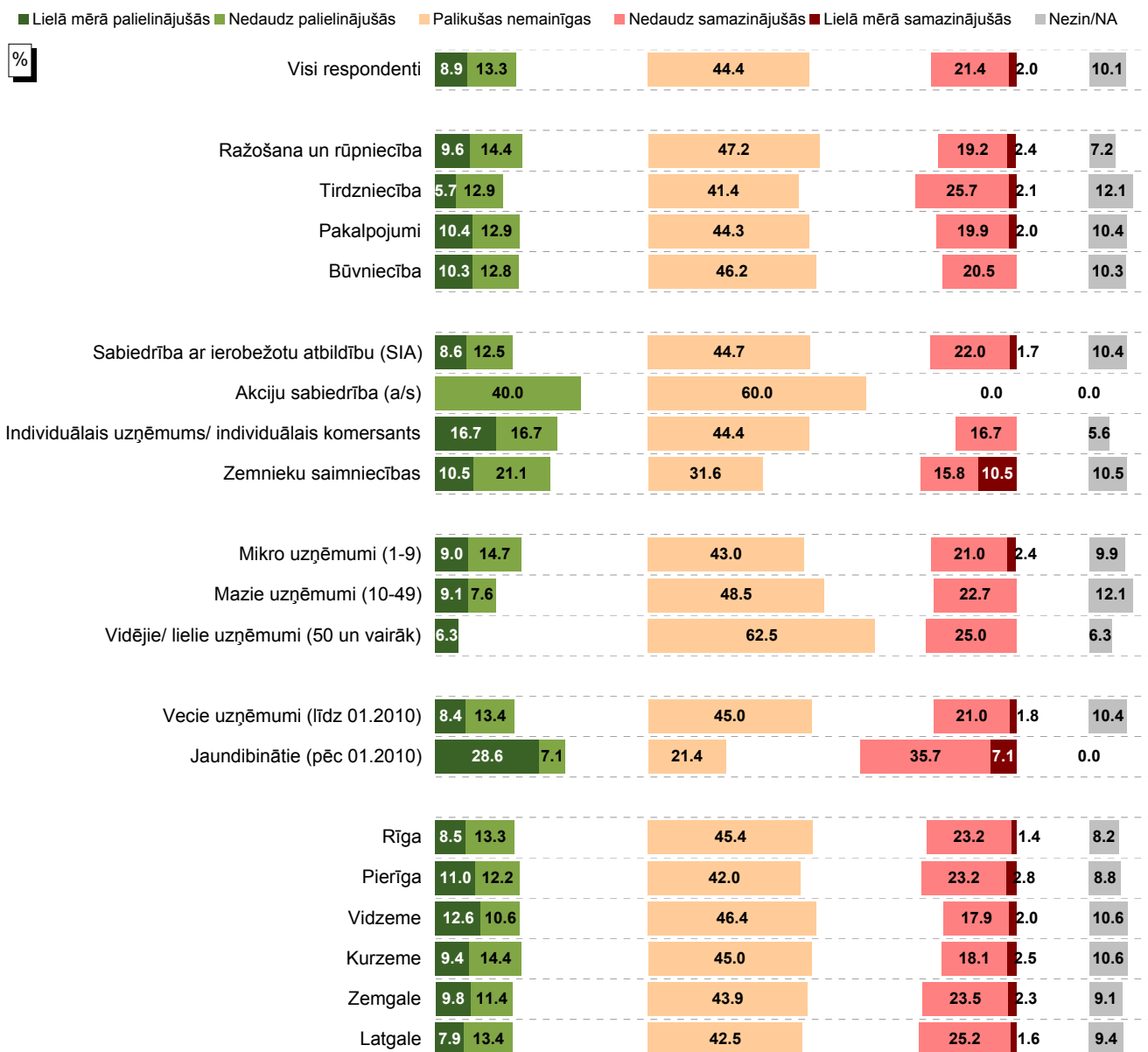
Uzskati par augsta līmeņa kukuļošanu

"Vai, pēc Jūsu domām, problēmas, kas saistās ar augsta līmeņa kukuļošanu, pēdējo četrus gadus laikā ir:"

Bāze: visi respondenti, n=505

Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu sadalījums

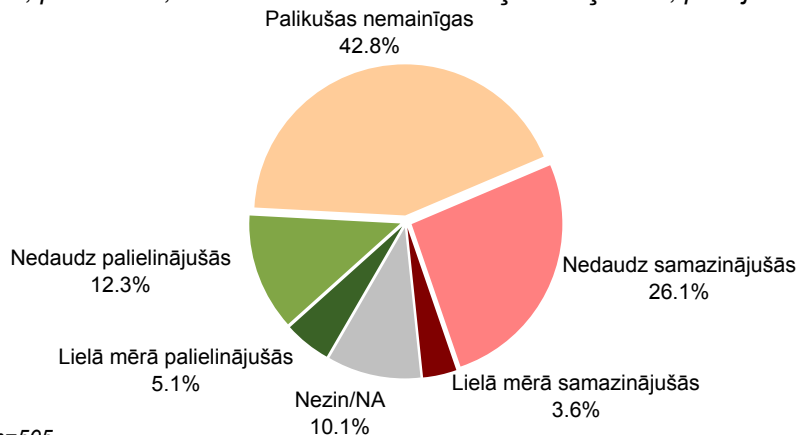

Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko profilu 4.lpp.

Pētījums: Uzņēmēju attieksme pret korupcijas jautājumiem

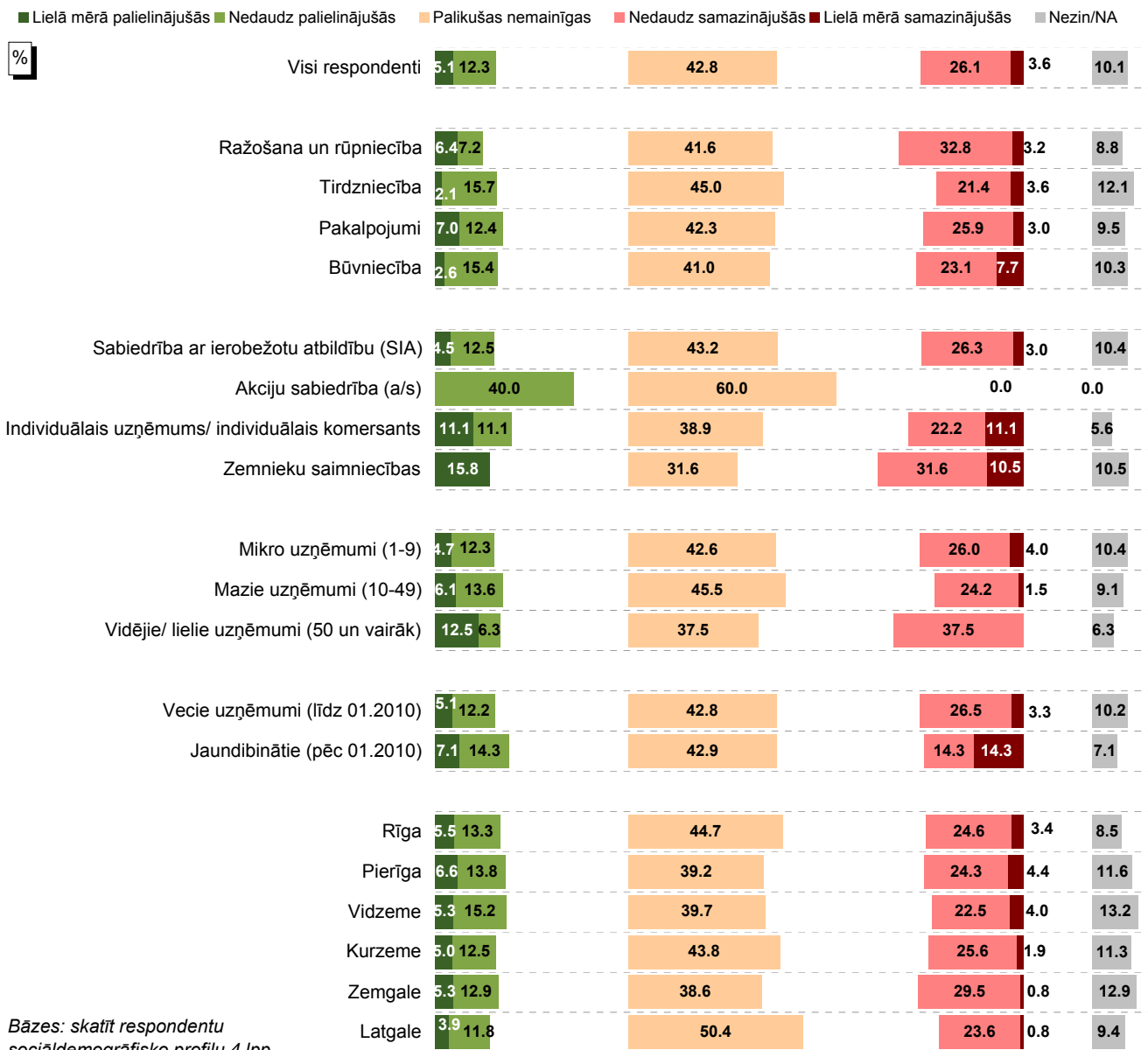
Uzskati par zemāka līmeņa kukuļošanu

"Vai, pēc Jūsu domām, problēmas, kas saistās ar zemākā līmeņa kukuļošanu, pēdējo četru gadu laikā ir:"

Bāze: visi respondenti, n=505

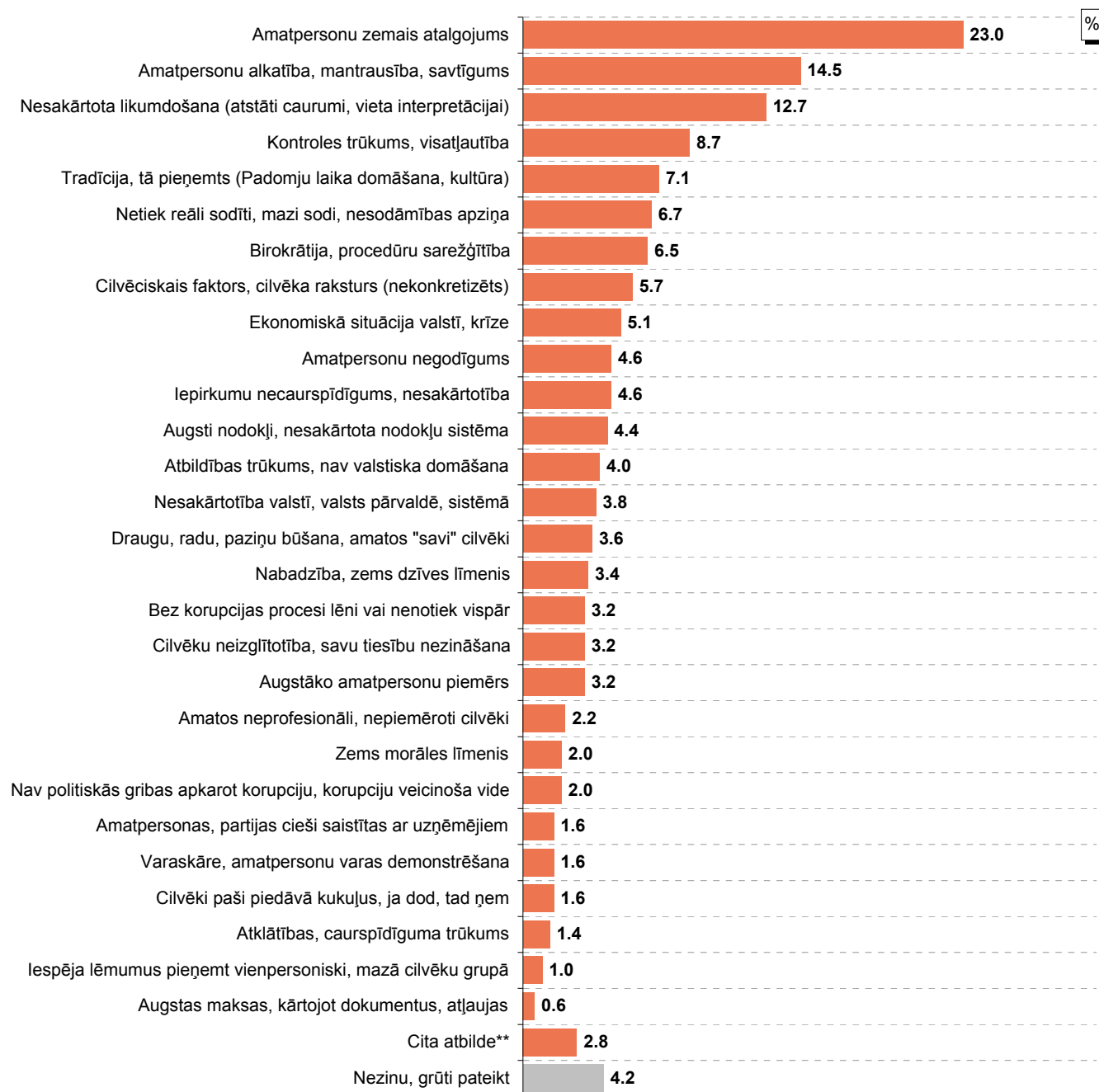
Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu sadalījums

Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko profilu 4.lpp.

Uzskati par korupciju veicinošiem apstākļiem

"Kā Jūs domājat, kas ir galvenie korupciju veicinošie apstākļi valsts un pašvaldības iestādēs?"

Bāze: visi respondenti, n=505

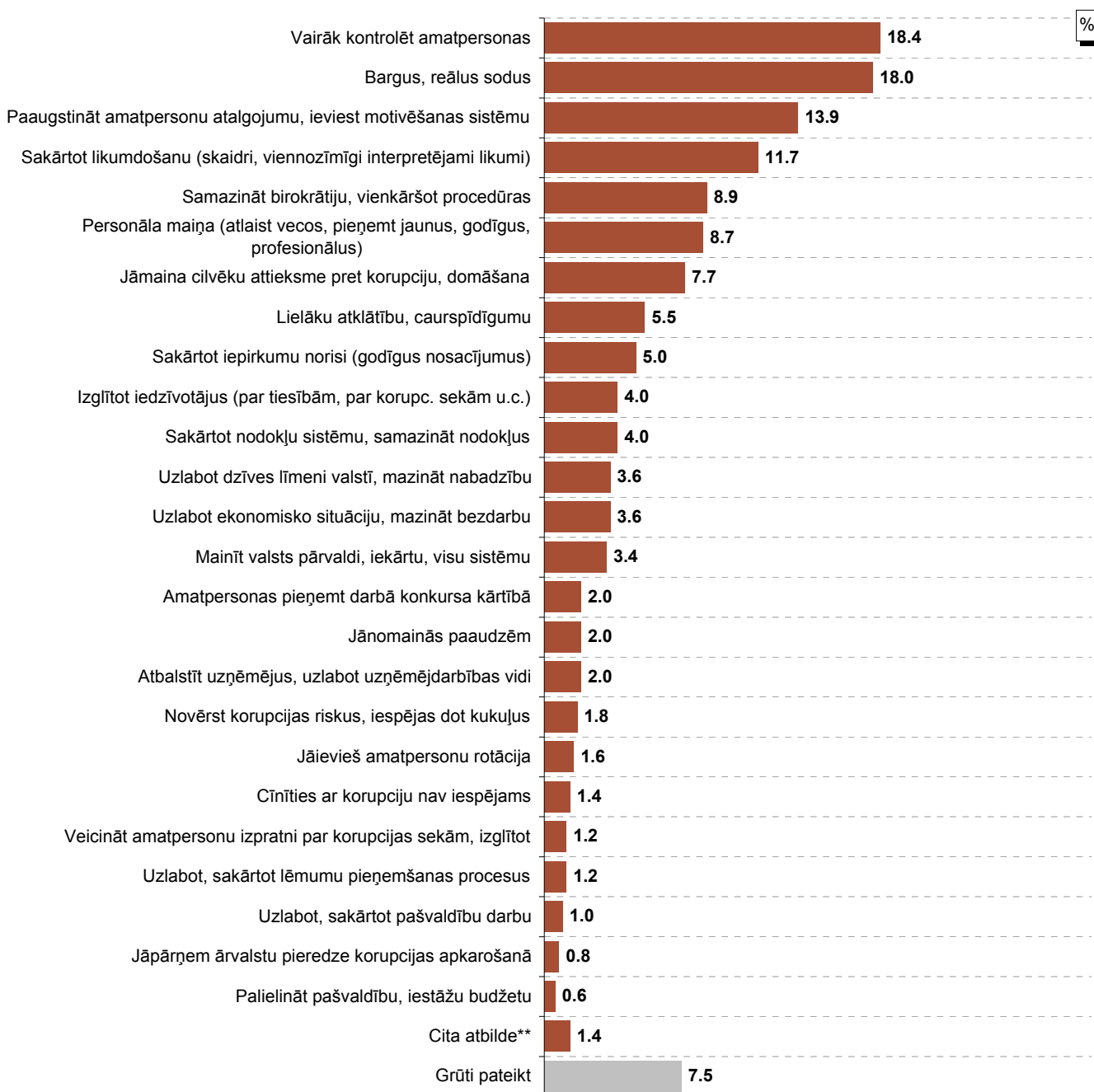
*Tā kā katrs respondents varēja minēt visas piemērotās atbildes, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā "Cita atbilde" ietilpst: "citu lobēšana caur korupciju" (minēts 1 reizi); "Eiropas Savienības visas iespējamās nostādnes, kas ir pret uzņēmējiem" (minēts 1 reizi); "informācijas noplūde" (minēts 1 reizi); "interesu konflikta iespējamība, kārtojot jautājumus iestādēs" (minēts 1 reizi); "ir nauda, ko tērēt" (minēts 1 reizi); "lielā nauda" (minēts 1 reizi); "manuprāt, mūsdienās vairs nav aktuāla kukuļdošana" (minēts 1 reizi); "negodīga konkurence" (minēts 1 reizi); "nelietderīgi izmanto naudu, ja nauda paliek pāri, tad to netaupa nākošam gadam" (minēts 1 reizi); "pārāk liels valsts finansējums pašvaldības iestādēm" (minēts 1 reizi); "pašvaldību saistošie noteikumi, ko pieņem pašvaldības par noteiktu zemesgabalu apbūvi" (minēts 1 reizi); "tāpēc, ka pašvaldības ir saistītas ar naudas plūsmu un tās sadalī, un naudas nekad visam nepietiek" (minēts 1 reizi); "vēlme gūt vienkārši prieku, sajūsties, ka esi atzīts, saņemot dāvanīgas vai ziedus" (minēts 1 reizi); "visā pasaulē ir korupcija un Latvija ir daļa no pasaules" (minēts 1 reizi).

Pētījums: Uzņēmēju attieksme pret korupcijas jautājumiem

Uzskati par korupcijas mazināšanas veidiem

"Kā Jūs domājat, kas ir pirmie soļi, ko vajadzētu darīt, lai mazinātu korupciju valsts un pašvaldības iestādēs?"

Bāze: visi respondenti, n=505

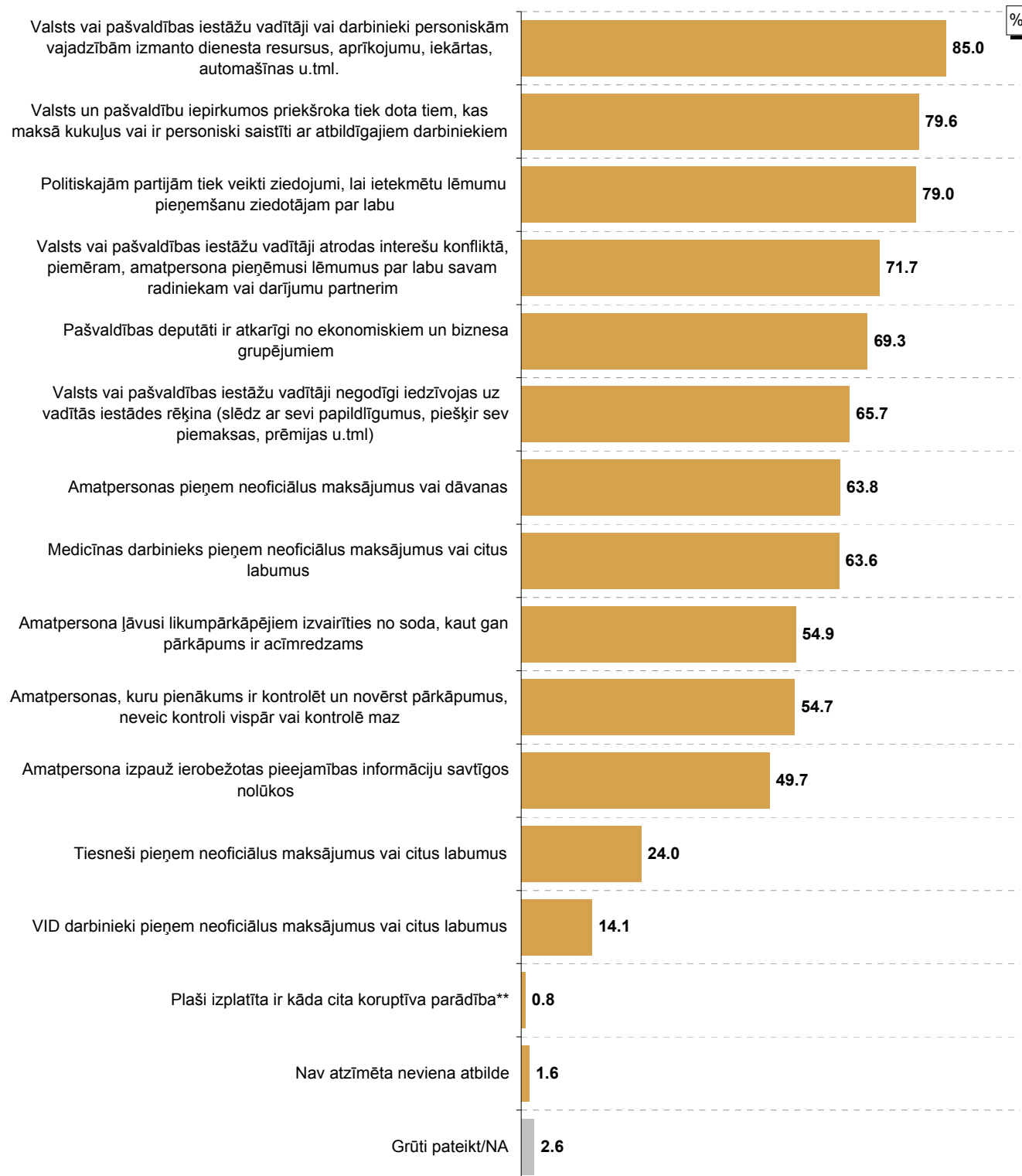
*Tā kā katrs respondents varēja minēt visas piemērotās atbildes, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā "Cita atbilde" ietilpst: "atņemt tiesības pārbaudītājiem uzlikt sodu" (minēts 1 reizi); "augstākstāvošie likumdevēji neizprot reģionu iedzīvotāju vajadzības un problēmas" (minēts 1 reizi); "cilvēki nemīl savu valsti" (minēts 1 reizi); "jāatjauno lielāku uzticību uzņēmumiem" (minēts 1 reizi); "nav vajadzības mazināt, labāk maksāju kukuli ceļu policijai, nekā pelnu soda punktus" (minēts 1 reizi); "uzskatu, ka korupcija tāda nemaz nav Latvijā" (minēts 1 reizi); "valsti un pašvaldības nevar likt vienā katlā" (minēts 1 reizi).

Pētījums: Uzņēmēju attieksme pret korupcijas jautājumiem

Uzskati par koruptīvu parādību izplatību

"Pēdējā laikā tiek pausti dažādi apgalvojumi par koruptīvu parādību izplatību Latvijā. Es Jums nolasišu vairākus apgalvojumus. Par katru no tiem, lūdzu, norādiet, vai šāda situācija Latvijā, Jūsaprāt, ir plaši izplatīta parādība?"

Bāze: visi respondenti, n=505

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt visas piemērotās atbildes, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā "Plaši izplatīta ir kāda cita koruptīva parādība" ietilpst: "bartera darījumi" (minēts 3 reizes); "pie partiju dibināšanas iesaistītas interešu grupas" (minēts 1 reizi).

2. Personiskā pieredze ar korupciju

Aptaujas ietvaros tika noskaidrota uzņēmēju informētība par negodīgiem darījumiem valsts un pašvaldības iestādēs, saskarsme ar dažādām institūcijām, kā arī vai viņiem ir nācies izmantot neoficiālus maksājumus vai pazīšanās dažādu jautājumu kārtošanā valsts un pašvaldības iestādēs.

Saskaņā ar pētījuma datiem vairāk nekā 4/5 uzņēmēju ir ieguvuši **informāciju par negodīgiem vai šaubīgiem darījumiem valsts un pašvaldību iestādēs** no masu informācijas līdzekļiem (84%). Otrs biežāk minētais avots bija draugu un paziņu personiskā pieredze (63%) un trešais – dažādi stāsti par kādu uzņēmēju pieredzi (ne konkrēts cilvēks) (50%).

Jāpiebilst, ka 45% uzņēmēju norādīja, ka informāciju par negodīgiem vai šaubīgiem darījumiem valsts un pašvaldību iestādēs ir ieguvuši no savas personiskās saskarsmes ar minētajām iestādēm. Tikai 1% aptaujāto atzīmēja, ka šāda veida informāciju nekur nav saņēmuši.

Lūgti norādīt, cik bieži pēdējo divu gadu laikā viņiem ir nācies **kontaktēties ar valsts un pašvaldību institūcijām**, mazāk kā 1/5 atzīmēja, ka ir darījuši to vienu vai vairākas reizes nedēļā – 5% ir kontaktējušies ar valsts institūcijām caurmērā vairākas reizes nedēļā, un 13% to ir darījuši vismaz reizi nedēļā. Savukārt par pašvaldības institūcijām to, ka ir ar tām kontaktējušies vairākas reizes nedēļā, norādīja tikai 2%, un 8% atzīmēja, ka to darījuši vismaz reizi nedēļā.

To, ka ar valsts institūcijām pēdējo divu gadu laikā ir kontaktējušies retāk nekā reizi nedēļā, atzīmēja 40%, vēl 29% norādīja, ka to ir darījuši vismaz reizi pusgadā, un 10% - vismaz reizi gadā. Ar pašvaldību institūcijām retāk nekā reizi nedēļā ir kontaktējušies 25% uzņēmēju, vismaz reizi pusgadā – 37% un vismaz reizi gadā – 15%. Retāk nekā reizi gadā ar minētajām iestādēm ir kontaktējušies 3% (valsts institūcijas) un 8% (pašvaldību institūcijas), bet to, ka pēdējo divu gadu laikā nav kontaktējušies ar šīm iestādēm, norādīja attiecīgi 1% un 6%.

Kā liecina aptaujas rezultāti, 92% uzņēmēju pēdējo divu gadu laikā **ir nācies kārtot jautājumus** Valsts ieņēmumu dienestā, 78% - CSDD, 52% - Ceļu policijā un 50% - inspekcijās vai citās kontrolējošās iestādēs.

Retāk respondenti norādīja, ka pēdējo divu gadu laikā ir kārtojuši atļauju, licenču saņemšanu (36%), uzņēmuma reģistrēšanu (35%), ar būvniecību saistītus jautājumus (33%), nekustamā īpašuma lietas (30%), kā arī saskārušies ar Valsts policiju (30%), ieguvuši valsts vai pašvaldību pasūtījumus (27%), kārtojuši jautājumus saistībā ar ES struktūrfondi (26%). Visretāk pēdējo divu gadu laikā uzņēmējiem ir nācies kārtot jautājumus tiesā (23%), darījumus muitā (21%) un uzturēšanās atļaujas un izsaukumus (10%).

Respondentiem, kuri norādīja, ka pēdējo divu gadu laikā ir kārtojuši attiecīgos jautājumus valsts un pašvaldību iestādēs, uzdeva jautājumu, vai **šādās situācijās viņiem ir nācies izmantot personiskus sakarus, pasniegt dāvanas, apmaksāt pusdienas vai izklaides**

Pētījums: Uzņēmēju attieksme pret korupcijas jautājumiem

pasākumus vai veikt neoficiālus maksājumus. Saskaņā ar rezultātiem lielākā daļa aptaujāto (82% - 100%) atzina, ka dažādu jautājumu kārtošanā viņiem nav nācies darīt neko no minētā un lietas ir nokārtotas bez jebkādiem neoficiāliem maksājumiem, dāvanām vai pazīšanās.

To, ka ir nācies veikt **neoficiālus maksājumus**, visbiežāk norādīja tie uzņēmēji, kuriem pēdējo divu gadu laikā ir bijusi saskarsme ar Ceļu policiju (10%). Vēl 5% atzīmēja, ka, kārtojot jautājumus ar Ceļu policiju, ir izmantojuši personiskos sakarus.

To, ka ir nācies izmantot **personiskos sakarus** (draugus, paziņas u.tml.), norādīja arī 10% uzņēmēju, kuri centušies iegūt valsts vai pašvaldību pasūtījumus, 8% respondentu, kas kārtojuši jautājumus saistībā ar ES struktūrfondi, 7% no tiem, kas kārtojuši nekustamā īpašuma lietas, 6% - būvniecības jautājumus, 4% - jautājumus tiesā, 4% - kārtojuši uzturēšanās atļaujas un izsaukumus, 4% - saskārušies ar Valsts policiju, 4% - saņēmuši atļaujas, licences, 3% - reģistrējuši uzņēmumu, 2% - kontaktējušies ar inspekcijām vai citām kontrolējošām iestādēm.

To, ka dažādu jautājumu kārtošanā ir nācies pasniegt **nelielas dāvanas** (suvenīrus, ziedus, saldumus), norādīja 0% - 4%, un visbiežāk to atzīmējuši respondenti, kas saskārušies ar Ceļu policiju (4%) un kārtojuši ar būvniecību saistītus jautājumus (4%).

Pusdienas vai izklaides pasākumus ir apmaksājuši 0% - 2% uzņēmēju, bet lielākas dāvanas pasnieguši 0% - 1%.

Visiem respondentiem tika uzdoti arī jautājumi par to, vai viņi personiski zina **kādu, kurš izmantojis pazīšanos, devis dāvanas vai veicis neoficiālus maksājumus**, lai vienkāršāk un ērtāk saņemtu atļaujas un izziņas, pasūtījumus no valsts vai pašvaldību iestādēm vai atrisinātu kādu citu jautājumu. Aptaujātie arī atbildēja, vai viņiem pašiem ir nācis darīt kaut ko no minētā pēdējā gada laikā.

Puse aptaujāto uzņēmēju norādīja, ka viņu paziņu lokā ir kāds, kurš dažādu jautājumu kārtošanā ar valsts un pašvaldību iestādēm ir izmantojis pazīšanos (50%). To, ka zina kādu, kurš ir devis dāvanas šādās situācijās, norādīja 41% aptaujāto, bet 25% bija zināms kāds, kurš ir veicis neoficiālus maksājumus.

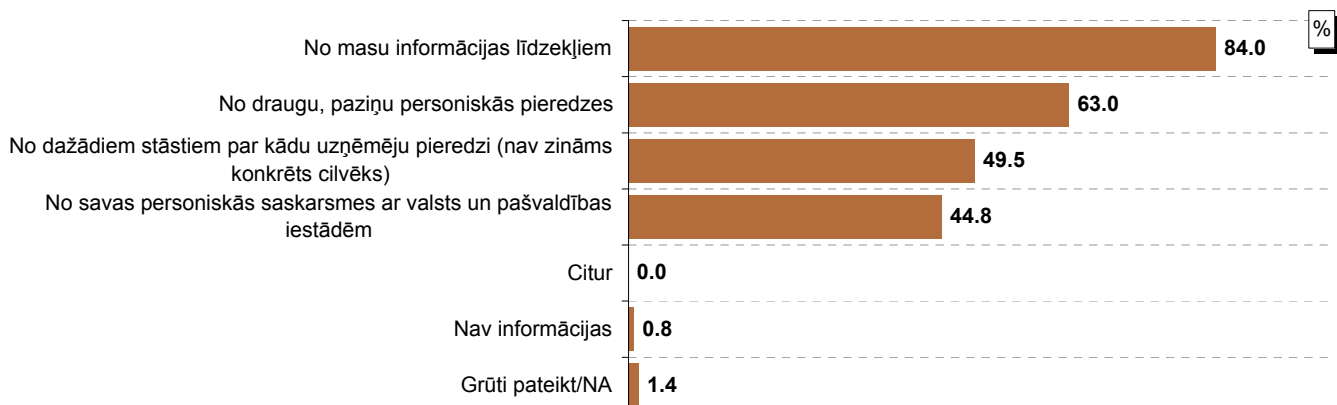
To, ka pašiem ir nācies darīt kaut ko no uzskaitītā, respondenti norādīja ievērojami retāk – 12% pēdējā gada laikā ir nācies izmantot pazīšanos, 9% ir devuši dāvanas un 4% ir veikuši maksājumus.

Aptaujas dalībnieki arī atbildēja, vai pēdējo divu gadu laikā viņiem ir **nācies iekārtot bērnus skolā vai bērnudārzā vai ir stājušies augstskolā**. Tiem, kuri atbildēja apstiprinoši, jautāja arī, vai viņiem ir nācies izmantot personiskos sakarus, dāvanas u.tml. šādu jautājumu kārtošanā. Dati liecina, ka 35% respondentu pēdējo divu gadu laikā ir nācies kārtot minētos jautājumus, un lielākā daļa no viņiem (90%) norādīja, ka viss ir nokārtots bez kādiem neoficiāliem maksājumiem, dāvanām vai pazīšanās. 5% ir nācies izmantot personiskus sakarus un 3% - pasniegt nelielas dāvanas.

2. Personiskā pieredze ar korupciju

Informācijas avoti par negodīgiem darījumiem

"Vispārīgi runājot, sakiet, lūdzu, kur Jūs iegūstat informāciju par negodīgiem vai šaubīgiem darījumiem valsts un pašvaldības iestādēs?"

Bāze: visi respondenti, n=505

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt visas piemērotās atbildes, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu sadalījums

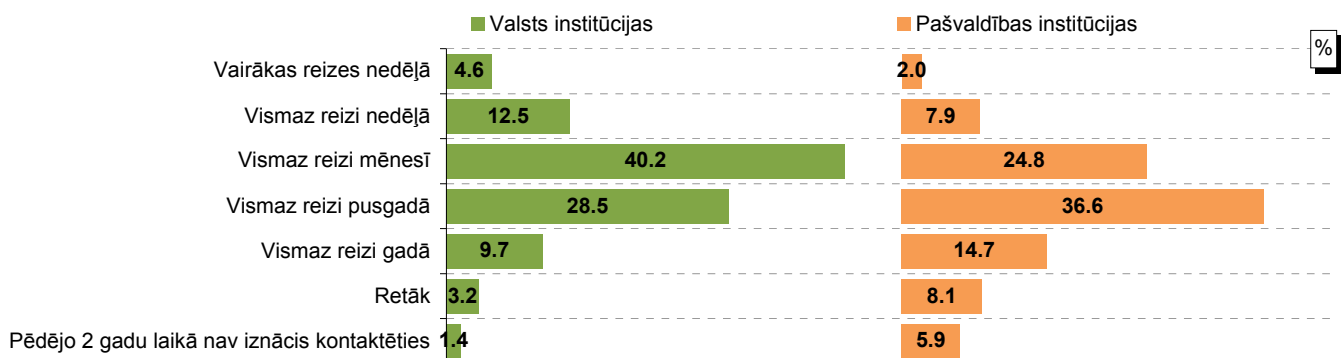
Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko profilu 4.lpp.

Pētījums: Uzņēmēju attieksme pret korupcijas jautājumiem

Saskarsme ar valsts un pašvaldību institūcijām (1)

"Cik bieži Jums kā sava uzņēmuma pārstāvim pēdējo 2 gadu laikā caurmērā ir iznācis kontaktēties ar valsts institūcijām?"

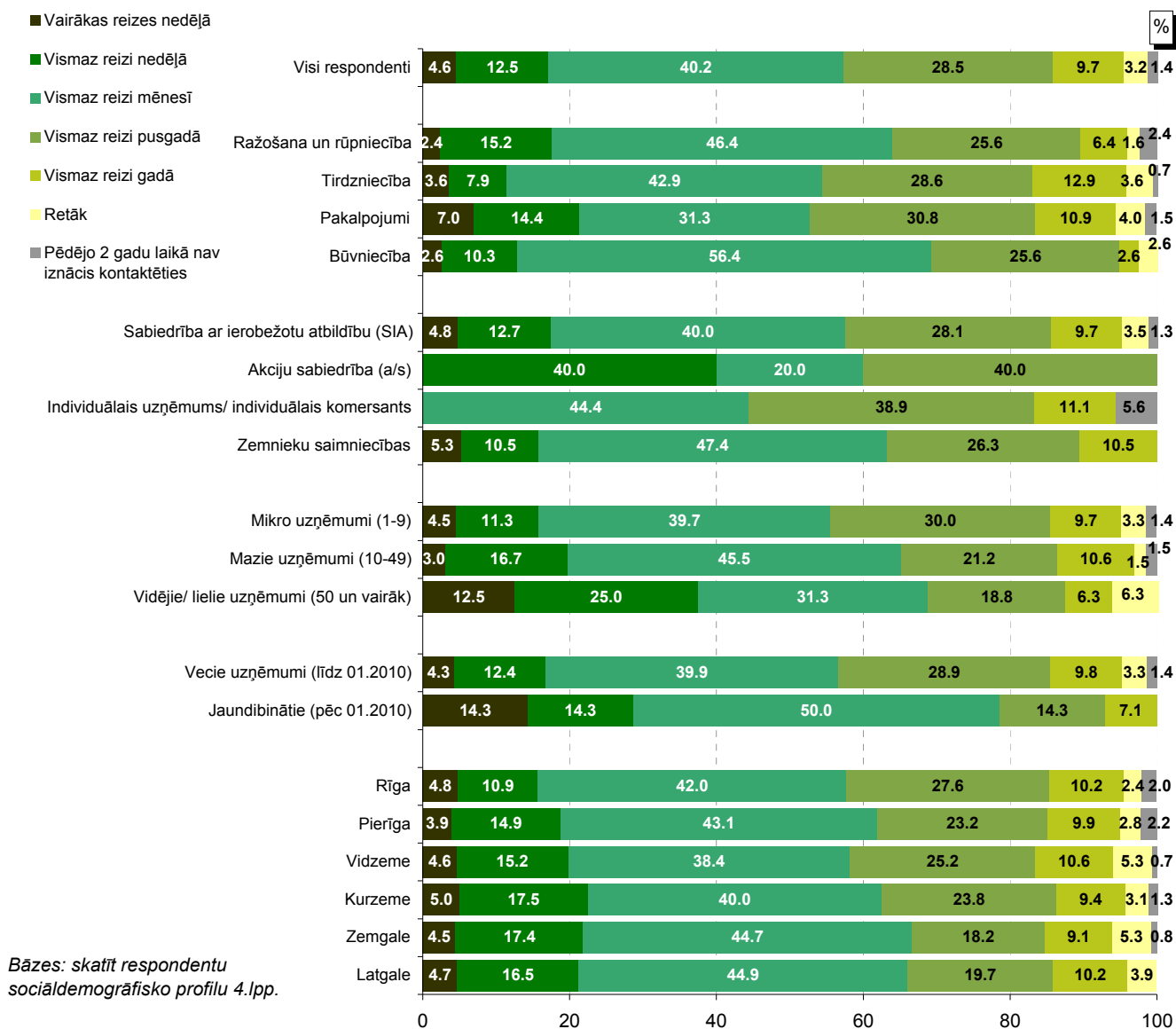
"Cik bieži Jums kā sava uzņēmuma pārstāvim pēdējo 2 gadu laikā caurmērā ir iznācis kontaktēties ar pašvaldības institūcijām?"

Bāze: visi respondenti, n=505

Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu sadalījums

"Cik bieži Jums kā sava uzņēmuma pārstāvim pēdējo 2 gadu laikā caurmērā ir iznācis kontaktēties ar valsts institūcijām?"

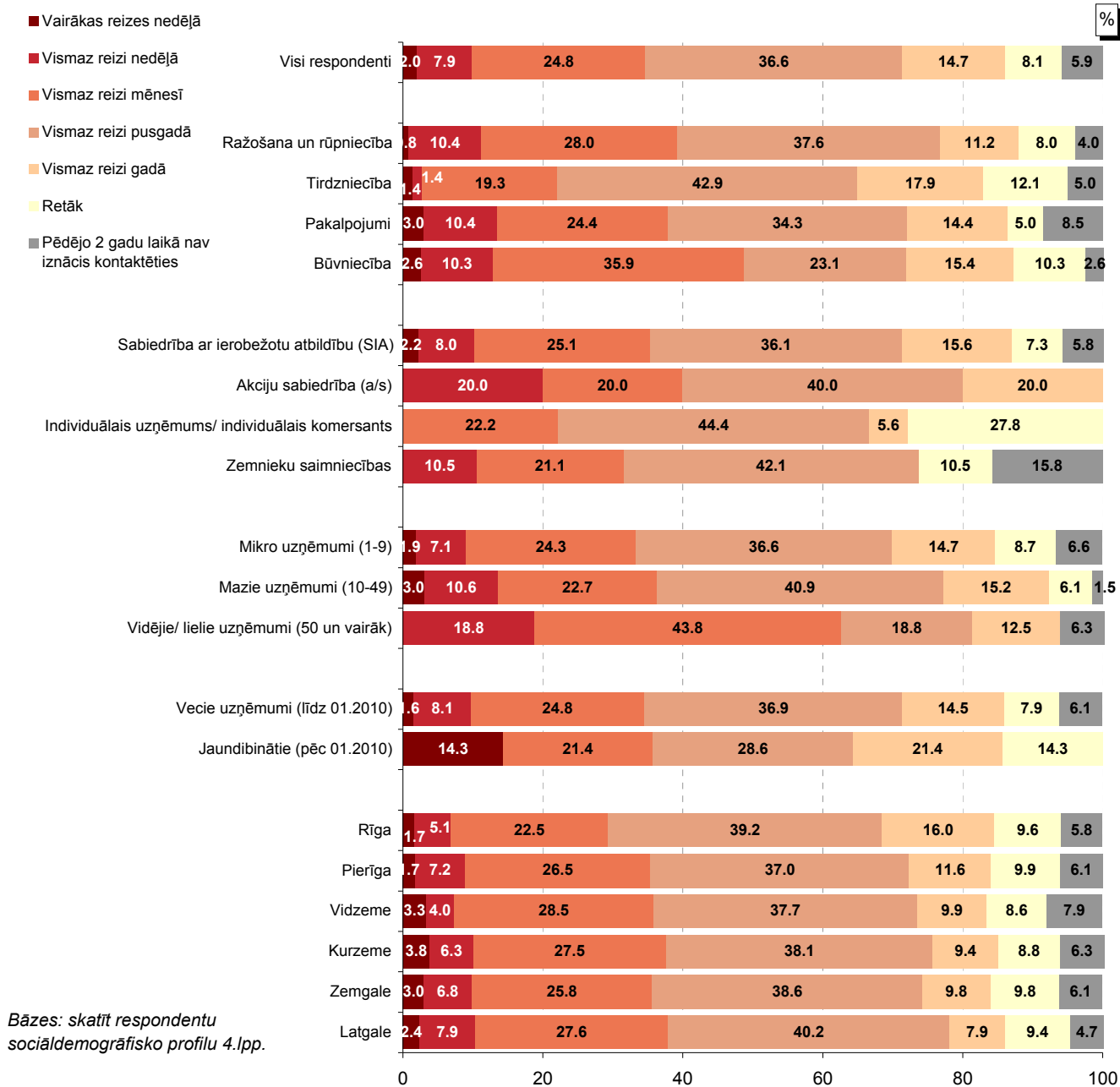

Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko profilu 4.lpp.

Saskarsme ar valsts un pašvaldību institūcijām (2)

Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu sadalījums

"Cik bieži Jums kā sava uzņēmuma pārstāvim pēdējo 2 gadu laikā caurmērā ir iznācis kontaktēties ar pašvaldības institūcijām?"

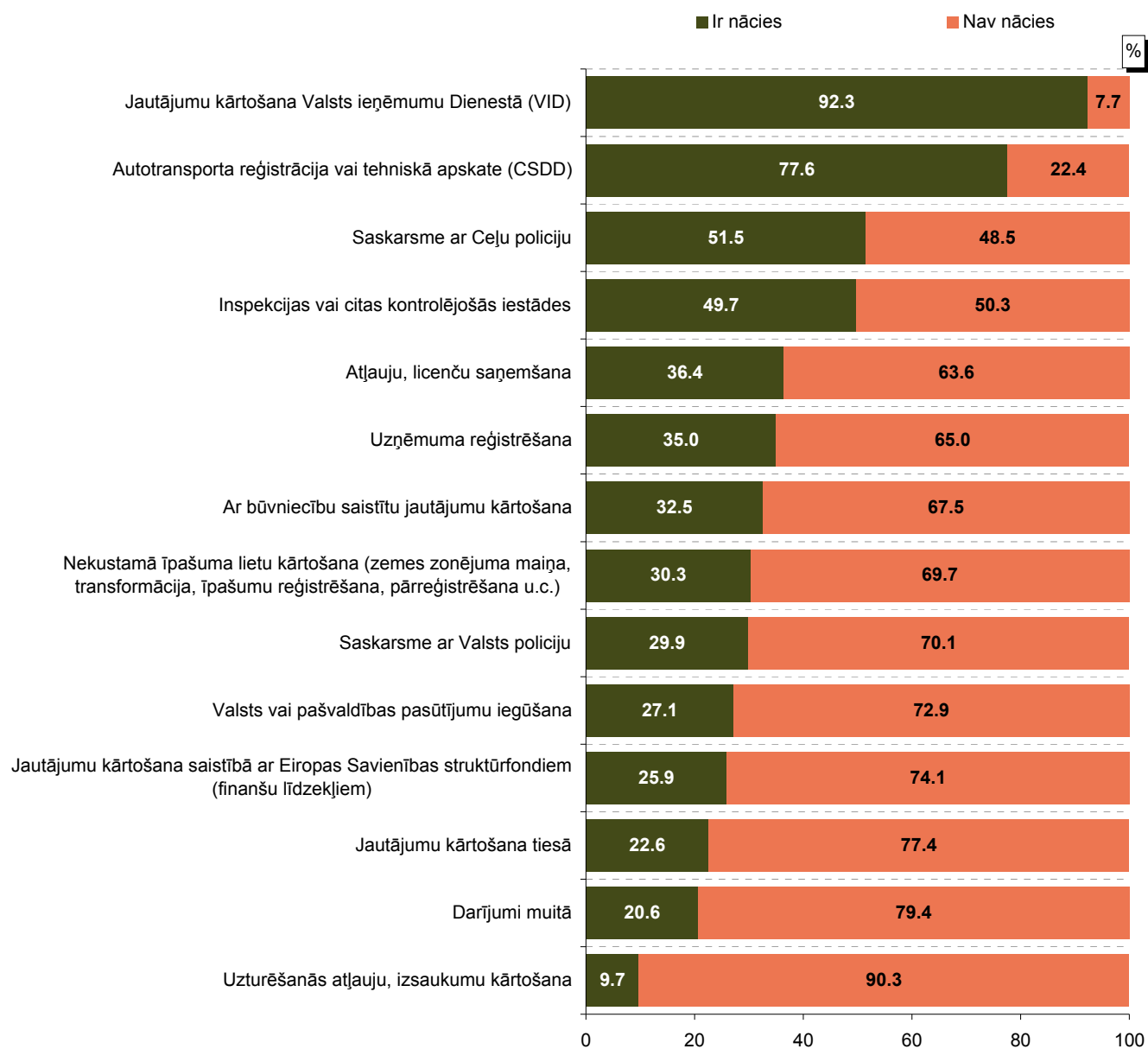

Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko profilu 4.lpp.

Pētījums: Uzņēmēju attieksme pret korupcijas jautājumiem

Saskarsme ar valsts un pašvaldību institūcijām (3)

"Sakiet, lūdzu, vai pēdējo 2 gadu laikā Jūsu uzņēmumam ir nācies kārtot šādus jautājumus?"

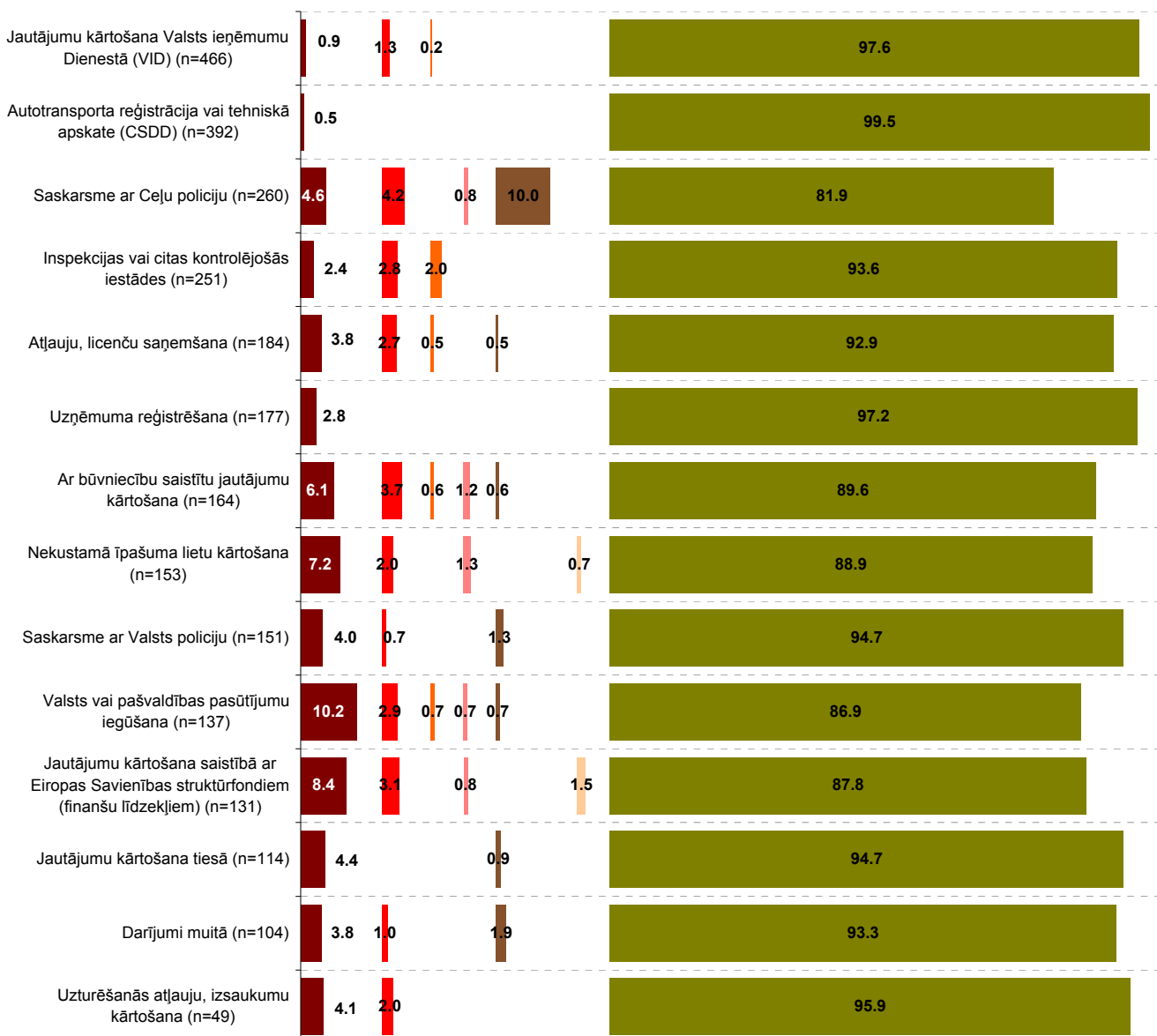
Bāze: visi respondenti, n=505

Neoficiālu maksājumu un pazīšanās izmantošana (1)

"Cilvēki, kārtojot jautājumus valsts un pašvaldības iestādēs, dažkārt izmanto dažādus paņēmienus, lai atvieglotu šo procesu. Vai, kārtojot šos jautājumus, Jums pēdējo 2 gadu laikā ir sanācis izmantot personiskos sakarus (draugus, paziņas), pasniegt nelielas dāvanas (suvenīri, ziedi, saldumi utml), apmaksāt pusdienas vai kādus izklaides pasākumus attiecīgajām amatpersonām, pasniegt lielākas dāvanas, veikt neoficiālus maksājumus, darīt kādas citas papildus darbības vai arī nebija vajadzīgi nekādi neoficiāli maksājumi vai pazīšanās?"

- Izmantoju personiskos sakarus (draugus, paziņas u.tml.)
- Pasniedzu nelielas dāvanas (suvenīri, ziedi, saldumi)
- Apmaksāju pusdienas, kādus izklaides pasākumus
- Pasniedzu lielākas dāvanas
- Veicu neoficiālus maksājumus
- Darīju kaut ko citu**
- Lietu nokārtoju bez kādiem neoficiāliem maksājumiem, dāvanām vai pazīšanās

%

Bāzes: respondenti, kuriem pēdējo 2 gadu laikā ir nācies kārtot attiecīgos jautājumus

*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt visas piemērotās atbildes, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā "Darīju kaut ko citu" par nekustamā īpašuma lietu kārtošanu ietilpst: "sāku kārtot oficiāli, bet nenokārtoju" (minēts 1 reizi); par jautājumu kārtošanu saistībā ar Eiropas Savienības struktūrfondi (finanšu līdzekļiem) ietilpst: "tam bija pārāk liela barjera, neredzēju iespēju, ka man tādu piešķirs" (minēts 1 reizi); "nenokārtoja" (minēts 1 reizi).

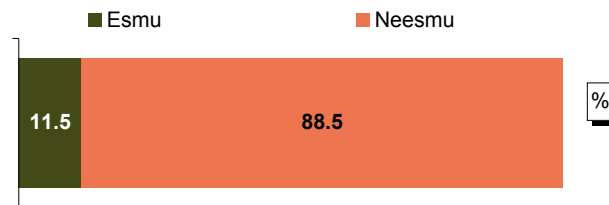
Neoficiālu maksājumu un pazīšanās izmantošana (2)

"Vai Jūs personiski zināt kādu, kas izmanto pazīšanos, lai vienkāršāk un ērtāk saņemtu atļaujas, izziņas, pasūtījumus no valsts vai pašvaldības iestādēm vai atrisinātu kādu citu jautājumu šajās iestādēs?"

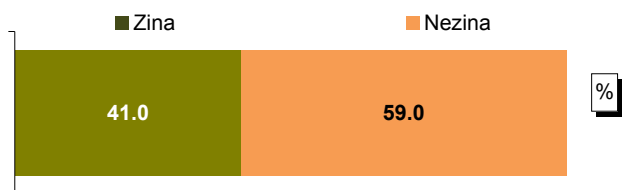
Bāze: visi respondenti, n=505

"Un kā ar Jums pašu – vai pēdējo 12 mēnešu laikā Jūs esat izmantojis pazīšanos, lai vienkāršāk un ērtāk saņemtu atļaujas, izziņas, pasūtījumus no valsts vai pašvaldības iestādēm (vai arī – lai atrisinātu attiecīgos jautājumus)?"

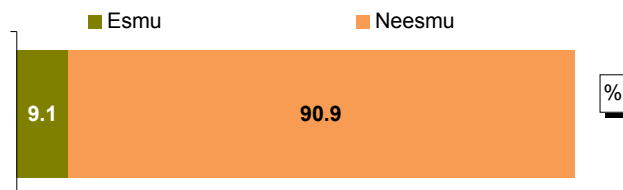
Bāze: visi respondenti, n=505

"Vai Jūs personiski zināt kādu, kas ir devis dāvanas valsts vai pašvaldības amatpersonām, lai vienkāršāk un ērtāk saņemtu atļaujas, izziņas, pasūtījumus vai atrisinātu kādu citu jautājumu šajās iestādēs?"

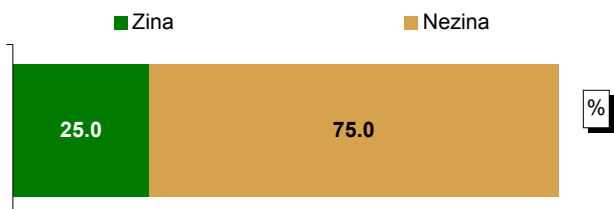
Bāze: visi respondenti, n=505

"Un kā ar Jums pašu – vai pēdējo 12 mēnešu laikā Jūs esat devis dāvanas valsts vai pašvaldības amatpersonām, lai vienkāršāk un ērtāk saņemtu atļaujas, izziņas, pasūtījumus vai atrisinātu kādu citu jautājumu šajās iestādēs?"

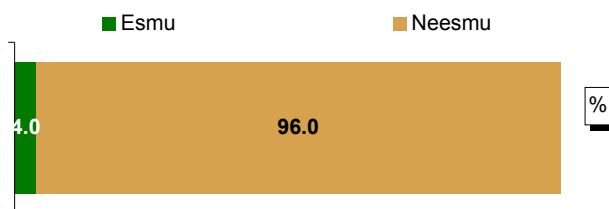
Bāze: visi respondenti, n=505

"Vai Jūs personiski zināt kādu, kas ir veicis neoficiālus maksājumus valsts vai pašvaldības amatpersonām, lai vienkāršāk un ērtāk saņemtu atļaujas, izziņas, pasūtījumus vai atrisinātu kādu citu jautājumu šajās iestādēs?"

Bāze: visi respondenti, n=505

"Un kā ar Jums pašu – vai pēdējo 12 mēnešu laikā Jūs esat veicis neoficiālus maksājumus valsts vai pašvaldības amatpersonām, lai vienkāršāk un ērtāk saņemtu atļaujas, izziņas, pasūtījumus vai atrisinātu kādu citu jautājumu šajās iestādēs?"

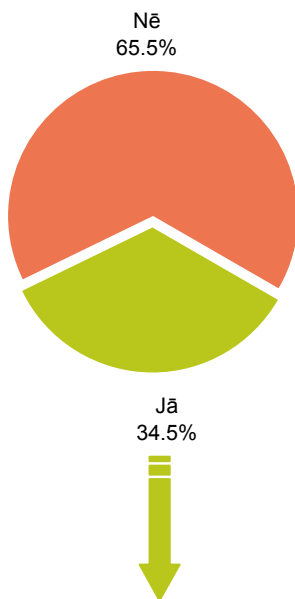

Bāze: visi respondenti, n=505

Pētījums: Uzņēmēju attieksme pret korupcijas jautājumiem

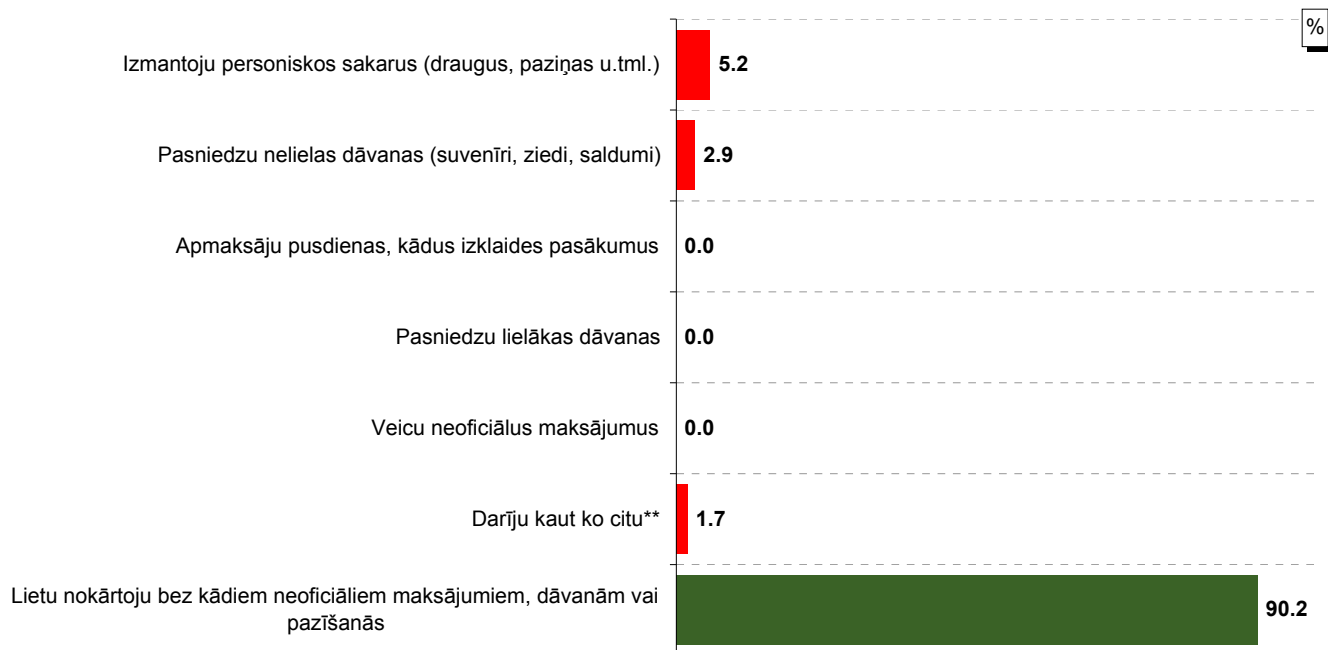
Ar izglītību saistītu jautājumu kārtošana

"Vai pēdējo 2 gadu laikā Jums ir nācies kārtot jautājumus par bērnu iekārtošanu skolā, bērnudārzā vai stāšanos augstskolā?"

Bāze: visi respondenti, n=505

"Vai Jums nācās izmantot kādu (-us) no uzskaitītajiem paņēmieniem, lai nokārtotu šo jautājumu?"

Bāze: respondenti, kuriem pēdējo 2 gadu laikā ir nācies kārtot jautājumus par bērnu iekārtošanu skolā, bērnudārzā vai stāšanos augstskolā, n=174

*Katrs respondents varēja atzīmēt visas piemērotās atbildes.

**Kategorijā "Darīju kaut ko citu" ietilpst: "neizdevās iekārtot bērnudārzā" (minēts 2 reizes); "neizdevās nokārtot, jo neko nepiedāvāju" (minēts 1 reizi).

3. Gatavība dot kukuli

Pētījuma dalībnieki atbildēja arī uz jautājumiem, kādu iemeslu dēļ viņi varētu dot kukuli valsts amatpersonai un vai viņi personiski būtu ar mieru to darīt, ja tas būtu būtiski uzņēmuma interesēm.

Kā liecina pētījuma dati, 39% uzņēmēju atzina, ka **varētu dot kukuli vai dāvanu valsts amatpersonai, ja** līdz ar to „*jautājums (problēma) tiktu izskatīts ātrāk*”. Aptuveni 1/3 būtu ar mieru to darīt gadījumos, kad „*normatīvie akti un procedūras ir tik neskaidras un sarežģītas, ka ir nepieciešama amatpersonas palīdzība vai pretimnākšana*” (35%), „*ir lielāka drošība, ka problēma vispār tiks risināta*” (32%) vai „*ir pārliecība, ka tiks panākts problēmas pozitīvs (vēlamais) risinājums*” (32%).

Vienlīdz bieži (26%) uzņēmēji norādīja, ka varētu dot kukuli, jo tādā gadījumā „*darbinieku attieksme ir laipnāka un pretimnākoša*” vai „*tā ir garantija, ka citas reizes jautājumus būs iespējams kārtot vieglāk*”. Jāatzīmē, ka amatpersonu zemo atalgojumu par galveno korupciju veicinošo apstākli minēja 21%, un tikpat bieži respondenti atzīmēja, ka dot kukuli viņus varētu pamudināt „*nedrošība, ka savādāk nav garantēta pakalpojuma kvalitatīva izpilde (piemēram, visi vajadzīgie dokumenti, izziņas, atļaujas pareizi noformētas u.tml.)*” (21%).

Visretāk uzņēmēji piekrituši, ka varētu dot kukuli, jo „*tā ir tradīcija*” (14%) un tādā veidā ir „*iespējams izvairīties no oficiālajiem maksājumiem (iznāk pat lētāk)*” (11%).

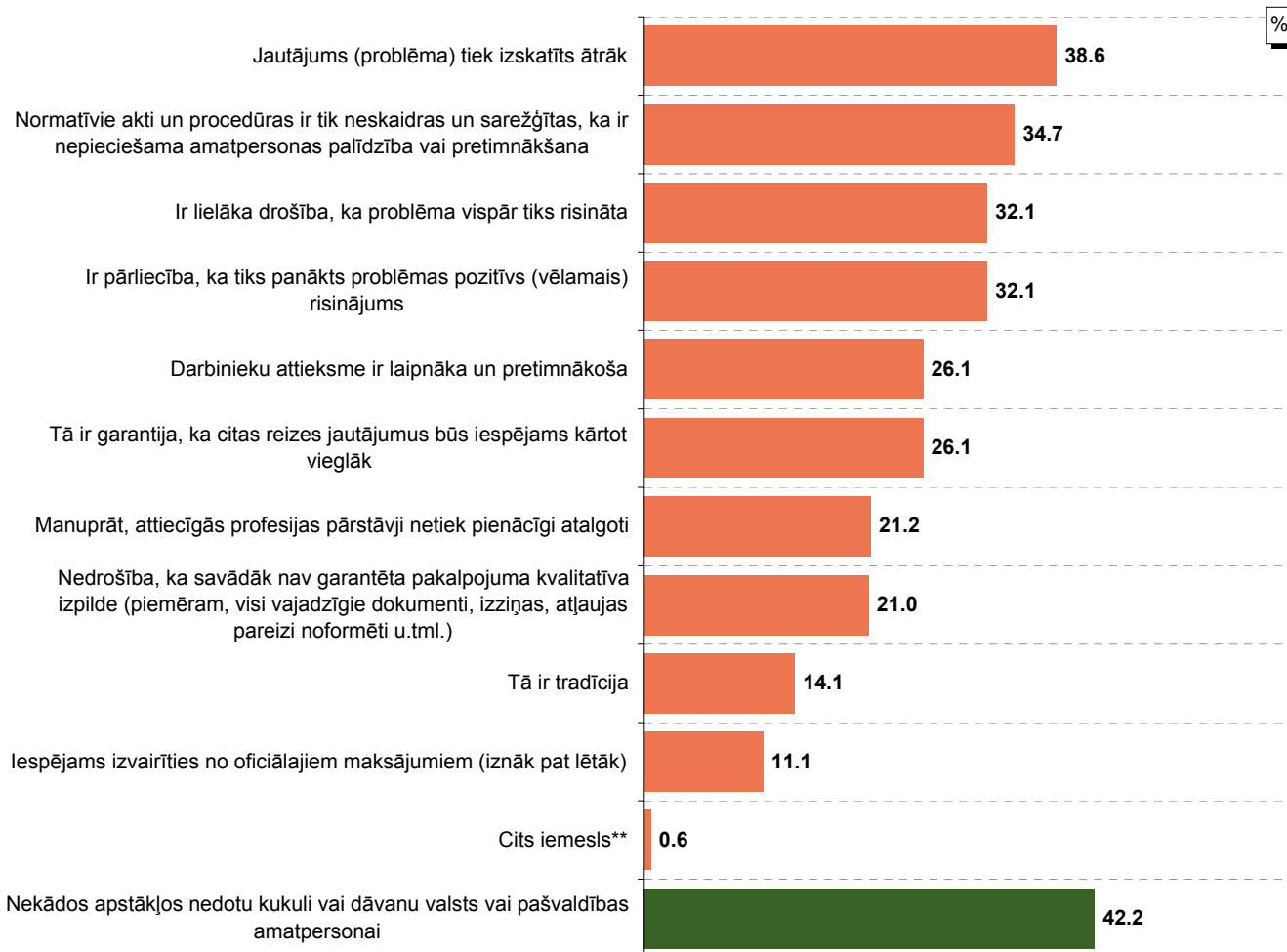
To, ka „*nekādos apstākļos nedotu kukuli vai dāvanu valsts vai pašvaldības amatpersonai*”, norādīja 42% aptaujāto uzņēmēju.

Atbildot uz jautājumu „*Vai Jūs personiski esat gatavs dot kukuli valsts vai pašvaldības amatpersonai, ja tas būtu būtiski uzņēmuma interesēm un problēma tiktu atrisināta?*”, 30% uzņēmēju atbildēja apstiprinoši, tai skaitā 9% atzīmēja atbildi „*jā*” un 21% - „*vairāk jā nekā nē*”. Lielākā daļa respondentu uz šo jautājumu sniedza noraidošu atbildi – 26% atzīmēja, ka „*vairāk nē nekā jā*”, un 41% norādīja, ka „*nē*”.

3. Gatavība dot kukuli

Iemesli kukuļa vai dāvanas došanai valsts amatpersonai

"Pastāv dažādi uzskati par to, kāpēc valsts un pašvaldību iestāžu apmeklētāji vispār dod kukuli vai dāvanu. Es Jums nolasišu vairākus iespējamus iemeslus. Lūdzu, norādiet iemeslus, kuru dēļ Jūs personiski varētu izšķirties dot kukuli vai dāvanu kādai valsts amatpersonai!"

Bāze: visi respondenti, n=505

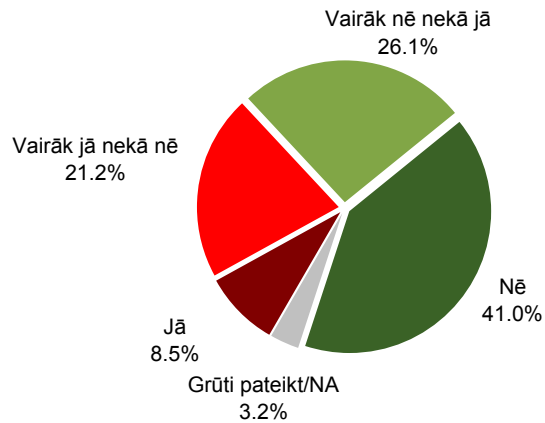
*Tā kā katrs respondents varēja atzīmēt visas piemērotās atbildes, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā "Cits iemesls" ietilpst: "ja kaut kas notiktu nepatīkams, vienīgi tad izvēlētos dot kukuli" (minēts 1 reizi); "tiek vienkārši pieprasīts, tiek doti mājieni" (minēts 1 reizi); "tikai dodoties pie ārsta izmantotu šo variantu" (minēts 1 reizi).

Pētījums: Uzņēmēju attieksme pret korupcijas jautājumiem

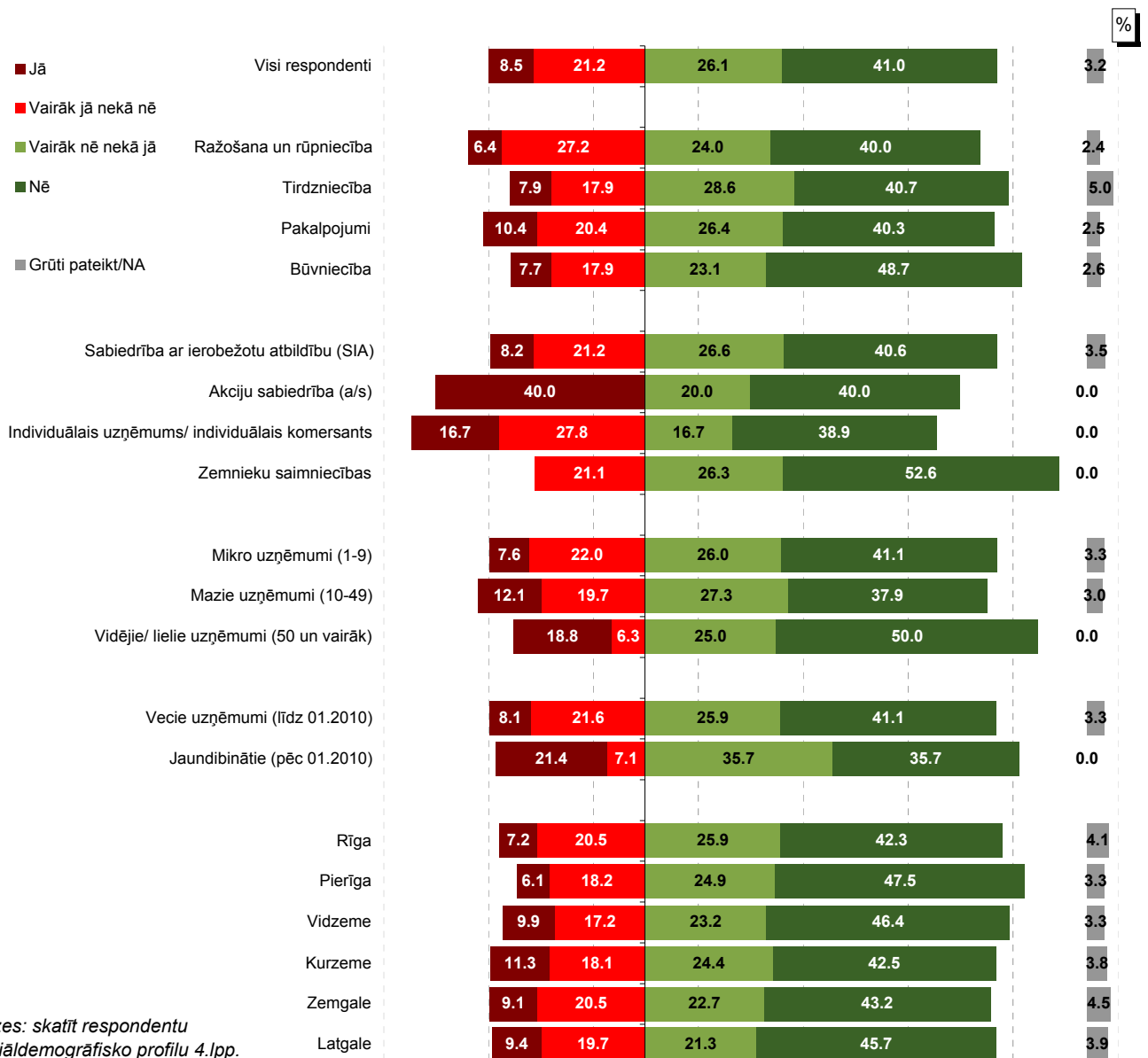
Gatavība personiski dot kukuli

"Vai Jūs personiski esat gatavs dot kukuli valsts vai pašvaldības amatpersonai, ja tas būtu būtiski uzņēmuma interesēm un problēma tiktu atrisināta?"

Bāze: visi respondenti, n=505

Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu sadalījums

Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko profilu 4.lpp.

Aptaujā izmantotā anketa

A1. Kāds ir Jūsu uzņēmuma galvenais darbības veids?

Tikai viena atbilde!

Rūpniecība un ražošana	1
Tirdzniecība (vairumtirdzniecība / mazumtirdzniecība)	2
Pakalpojumi (bankas, restorāni, viesnīcas, apdrošināšanas sabiedrības, skaistumkopšanas saloni u.c.)	3
Būvniecība	4
Rūpniecība un ražošana	5

A2. Kāda ir Jūsu uzņēmuma juridiskā forma?

Tikai viena atbilde!

Sabiedrība ar ierobežotu atbildību (SIA)	1
Akciju sabiedrība (a/s)	2
Individuālais uzņēmums/individuālais komersants	3
Cita, (precizējiet)	4

A3. Cik darbinieku kopumā strādā Jūsu uzņēmumā? Lūdziet nosaukt kaut aptuvenu cilvēku skaitu.

|_|_|_|_| cilvēki

A4. Sakiet, lūdzu, kurā gadā ir dibināts Jūsu uzņēmums?

.....

A5.1. Kur ir reģistrēts Jūsu uzņēmums? (Viena atbilde!)

Rīga	1
Pierīga	2
Vidzeme	3
Kurzeme	4
Zemgale	5
Latgale	6

A5.2. Kurā reģionā (galvenokārt) darbojas Jūsu uzņēmums? (Var būt vairāki atbilžu varianti!)

Rīga	1
Pierīga	2
Vidzeme	3
Kurzeme	4
Zemgale	5
Latgale	6

A6. Sakiet, lūdzu, kāds ir Jūsu amats uzņēmumā?

Vadītājs	1
Vadītāja vietnieks	2
Cits (norādīt, kas)	3

B1. Kā Jūs novērtētu sekojošu institūciju/valsts iestāžu/uzņēmumu godīgumu, runājot par korupciju? Lūdzu, sniedziet vērtējumu 5 ballu skalā, kur 1 nozīmē 'ļoti godīgi', bet 5 - 'ļoti negodīgi'.

	Institūcijas/iestādes/uzņēmumi	1. Ļoti godīgi	2. Diezgan godīgi	3. Ne godīgi, ne negodīgi	4. Diezgan negodīgi	5. Ļoti negodīgi	Nezin/NA
1	Parlaments (Saeima)	1	2	3	4	5	8
2	Latvijas valdība (Ministru kabinets)	1	2	3	4	5	8
3	Tiesas	1	2	3	4	5	8
4	Pašvaldību deputāti	1	2	3	4	5	8
5	Pašvaldību darbinieki	1	2	3	4	5	8

Pētījums: Uzņēmēju attieksme pret korupcijas jautājumiem

		1. Ļoti godīgi	2. Diezgan godīgi	3. Ne godīgi, ne negodīgi	4. Diezgan negodīgi	5. Ļoti negodīgi	Nezin/NA
6	Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests (VUGD)	1	2	3	4	5	8
7	Muita	1	2	3	4	5	8
8	Ceļu policija	1	2	3	4	5	8
9	Valsts policija	1	2	3	4	5	8
10	Izglītības iestādes	1	2	3	4	5	8
11	Valsts un pašvaldības slimnīcas un poliklīnikas	1	2	3	4	5	8
12	Valsts uzņēmumi	1	2	3	4	5	8
13	Privātie uzņēmumi	1	2	3	4	5	8
14	Notariāti	1	2	3	4	5	8
15	Biedrības un nodibinājumi (nevalstiskās (sabiedriskās) organizācijas)	1	2	3	4	5	8
16	Pašvaldības būvvalde	1	2	3	4	5	8
17	Radio	1	2	3	4	5	8
18	TV	1	2	3	4	5	8
19	Prese	1	2	3	4	5	8
20	Pārtikas un veterinārais dienests (PVD)	1	2	3	4	5	8
21	„Latvenergo”	1	2	3	4	5	8
22	Zemesgrāmata	1	2	3	4	5	8
23	Valsts Zemes dienests (VZD)	1	2	3	4	5	8
24	Valsts kontrole (VK)	1	2	3	4	5	8
25	Latvijas investīciju un attīstības aģentūra (LIAA)	1	2	3	4	5	8
26	Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde (PMLP)	1	2	3	4	5	8
27	Valsts ieņēmumu dienests (VID)	1	2	3	4	5	8
28	Amatpersonas ar tiesībām izsniegt licences	1	2	3	4	5	8
29	Banku un apdrošināšanas kontrole (Latvijas Banka (LB) un Finanšu un kapitāla tirgus komisija (FKTK))	1	2	3	4	5	8
30	Uzņēmumu reģistrs (UR)	1	2	3	4	5	8
31	Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra (VSAA)	1	2	3	4	5	8
32	Pašvaldības policija	1	2	3	4	5	8
33	Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (KNAB)	1	2	3	4	5	8
34	ES struktūrfondus administrējošās institūcijas Latvijā	1	2	3	4	5	8
35	Robežsardze	1	2	3	4	5	8
36	Valsts Kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija	1	2	3	4	5	8
37	Latvijas Dzelzceļš	1	2	3	4	5	8
38	Valsts darba inspekcija	1	2	3	4	5	8

B2. Vai, pēc Jūsu domām, problēmas, kas saistās ar augsta līmeņa kukuļošanu pēdējo četrus gadus laikā ir:

Lielā mērā palielinājušās	1
Nedaudz palielinājušās	2
Palikušas nemainīgas	3
Nedaudz samazinājušās	4
Lielā mērā samazinājušās	5
Nezin/NA	98

Pētījums: Uzņēmēju attieksme pret korupcijas jautājumiem

B3. Vai, pēc Jūsu domām, problēmas, kas saistās ar zemākā līmeņa kukuļošanu pēdējo četru gadu laikā ir:

Lielā mērā palielinājušās	1
Nedaudz palielinājušās	2
Palikušas nemainīgas	3
Nedaudz samazinājušās	4
Lielā mērā samazinājušās	5
Nezin/NA	98

B4. Kā Jūs domājat, kas ir galvenie korupciju veicinošie apstākļi valsts un pašvaldības iestādēs?

B5. Kā Jūs domājat, kas ir pirmie soļi, ko vajadzētu darīt, lai mazinātu korupciju valsts un pašvaldības iestādēs?

B6. Vispārīgi runājot, sakiet, lūdzu, kur Jūs iegūstat informāciju par negodīgiem vai šaubīgiem darījumiem valsts un pašvaldības iestādēs? (atzīmēt visas piemērotās atbildes!)

No masu informācijas līdzekļiem	1
No savas personiskās saskarsmes ar valsts un pašvaldības iestādēm	2
No draugu, paziņu personiskās pieredzes	3
No dažādiem stāstiem par kādu uzņēmēju pieredzi (nav zināms konkrēts cilvēks)	4
Cituri (norādīt, kur).....	5
Nav informācijas	6
Grūti pateikt/NA	8

B7. Pēdējā laikā tiek pausti dažādi apgalvojumi par koruptīvu parādību izplatību Latvijā. Es Jums nolāstīšu vairākus apgalvojumus. Par katru no tiem, lūdzu, norādiet, vai šāda situācija Latvijā, Jūsaprāt, ir plaši izplatīta parādība? (atzīmējiet visas atbilstošās atbildes!)

Valsts un pašvaldību iepirkumos priekšroka tiek dota tiem, kas maksā kukuļus vai ir personiski saistīti ar atbildīgajiem darbiniekiem	1
Pašvaldības deputāti ir atkarīgi no ekonomiskiem un biznesa grupējumiem	2
Politiskajām partijām tiek veikti ziedojumi, lai ietekmētu lēmumu pieņemšanu ziedotājam par labu	3
Amatpersonas pieņem neoficiālus maksājumus vai dāvanas	4
Amatpersonas, kuru pienākums ir kontrolēt un novērst pārkāpumus, neveic kontroli vispār vai kontrolē maz	5
Amatpersona ļāvusi likumpārkāpējiem izvairīties no soda, kaut gan pārkāpums ir acīmredzams	6
Amatpersona izpauž ierobežotas pieejamības informāciju savtīgos nolūkos	7
Valsts vai pašvaldības iestāžu vadītāji negodīgi iedzīvojas uz vadītās iestādes rēķina (slēdz ar sevi papildlīgumus, piešķir sev piemaksas, prēmijas u.tml)	8
Medicīnas darbinieks pieņem neoficiālus maksājumus vai citus labumus	9
VID darbinieki pieņem neoficiālus maksājumus vai citus labumus	10
Tiesneši pieņem neoficiālus maksājumus vai citus labumus	11
Valsts vai pašvaldības iestāžu vadītāji atrodas interešu konfliktā, piemēram, amatpersona pieņemusi lēmumus par labu savam radniekam vai darījumu partnerim	12
Valsts vai pašvaldības iestāžu vadītāji vai darbinieki personiskām vajadzībām izmanto dienesta resursus, aprīkojumu, iekārtas, automašīnas u.tml.	13
Plaši izplatīta ir kāda cita koruptīva parādība (norādiet, kāds!)	14
Nav atzīmēta neviena atbilde	15
Grūti pateikt/NA	98

B8. Cik bieži Jums kā sava uzņēmuma pārstāvim pēdējo 2 gadu laikā caurmērā ir iznācis kontaktēties ar valsts institūcijām?

B9 Cik bieži Jums kā sava uzņēmuma pārstāvim pēdējo 2 gadu laikā caurmērā ir iznācis kontaktēties ar pašvaldības institūcijām?

	B8	B9
Vairākas reizes nedēļā	1	1
Vismaz reizi nedēļā	2	2
Vismaz reizi mēnesī	3	3
Vismaz reizi pusgadā	4	4
Vismaz reizi gadā	5	5
Retāk	6	6
Pēdējo 2 gadu laikā nav iznācis kontaktēties	7	7

Tagad daži jautājumi par Jūsu pieredzi

C1.A. Sakiet, lūdzu, vai pēdējo 2 gadu laikā Jūsu uzņēmumam ir nācies kārtot šādus jautājumus?

Nolasīt visus jautājumus un pēc tam par tiem, ar ko ir pieredze, uzdot jautājumus C1B

C1.B. Cilvēki, kārtojot jautājumus valsts un pašvaldības iestādēs, dažkārt izmanto dažādus paņēmienus, lai atvieglotu šo procesu.

Vai, kārtojot šos jautājumus, Jums pēdējo 2 gadu laikā ir sanācis izmantot personiskos sakarus (draugus, paziņas), pasniegt nelielas dāvanas (suvenīri, ziedi, saldumi utml), apmaksāt pusdienas vai kādus izklaides pasākumus (suvenīri, ziedi, saldumi utml), pasniegt lielākas dāvanas, veikt neoficiālus maksājumus, darīt kādas citas papildus darbības vai arī nebija vajadzīgi nekādi neoficiāli maksājumi vai pazīšanās?

		A. Vai esat saskāries ar šo problēmu? (1) = ir nācies (2) = nav nācies	B. Vai Jums nācās izmantot kādu (-us) no uzskaitītajiem paņēmieniem, lai nokārtotu šo jautājumu: (1) = Izmantoju personiskos sakarus (draugus, paziņas u.tml.) (2) = Pasniedzu nelielas dāvanas (suvenīri, ziedi, saldumi) (3) = Apmaksāju pusdienas, kādus izklaides pasākumus (4) = Pasniedzu lielākas dāvanas (5) = Veicu neoficiālus maksājumus (6)= Darīju kaut ko citu (norādīt) (7) = Lietu nokārtoju bez kādiem neoficiāliem maksājumiem, dāvanām vai pazīšanās
1	Uzņēmuma reģistrēšana	1 2	1 2 3 4 5 6 7
2	Nekustamā īpašuma lietu kārtošana (zemes zonējuma maiņa, transformācija, īpašumu reģistrēšana, pārreģistrēšana u.c.)	1 2	1 2 3 4 5 6 7
3	Atļauju, licenču saņemšana	1 2	1 2 3 4 5 6 7
4	Saskarsme ar Ceļu policiju	1 2	1 2 3 4 5 6 7
5	Saskarsme ar Valsts policiju	1 2	1 2 3 4 5 6 7
6	Autotransporta reģistrācija vai tehniskā apskate (CSDD)	1 2	1 2 3 4 5 6 7
7	Uzturēšanās atļauju, izsaukumu kārtošana	1 2	1 2 3 4 5 6 7
8	Darījumi muižā	1 2	1 2 3 4 5 6 7
9	Jautājumu kārtošana Valsts ieņēmumu Dienestā (VID)	1 2	1 2 3 4 5 6 7
10	Ar būvniecību saistītu jautājumu kārtošana	1 2	1 2 3 4 5 6 7
11	Jautājumu kārtošana tiesā	1 2	1 2 3 4 5 6 7
12	Valsts vai pašvaldības pasūtījumu iegūšana	1 2	1 2 3 4 5 6 7
13	Inspekcijas vai citas kontrolējošās iestādes	1 2	1 2 3 4 5 6 7
14	Jautājumu kārtošana saistībā ar Eiropas Savienības struktūrfondiem (finanšu līdzekļiem)	1 2	1 2 3 4 5 6 7

Pētījums: Uzņēmēju attieksme pret korupcijas jautājumiem

Tagad jautājums par Jūsu personisko pieredzi.

C2A Vai pēdējo 2 gadu laikā Jums ir nācies kārtot jautājumus par bērnu iekārtošanu skolā, bērnudārzā vai stāšanos augstskolā?

Jā	1	<i>Pāriet pie jautājuma C2B</i>
Nē	2	<i>Pāriet pie jautājuma C3</i>

C2B. Vai Jums nācās izmantot kādu (-us) no uzskaitītajiem paņēmieniem, lai nokārtotu šo jautājumu?

Izmantoju personiskos sakarus (draugus, paziņas u.tml.)	1
Pasniedzu nelielas dāvanas (suvenīri, ziedi, saldumi)	2
Apmaksāju pusdienas, kādus izklaides pasākumus	3
Pasniedzu lielākas dāvanas	4
Veicu neoficiālus maksājumus	5
Darīju kaut ko citu (norādīt)	6
Lietu nokārtoju bez kādiem neoficiāliem maksājumiem, dāvanām vai pazīšanās	7

C3. Pastāv dažādi uzskati par to, kāpēc valsts un pašvaldību iestāžu apmeklētāji vispār dod kukuli vai dāvanu. Es Jums nolasišu vairākus iespējamus iemeslus. Lūdzu, norādiet iemeslus, kuru dēļ Jūs personiski varētu izšķirties dot kukuli vai dāvanu kādai valsts amatpersonai! (Atzīmēt visus piemērotos atbilžu variantus!)

Jautājums (problēma) tiek izskatīts ātrāk	1
Ir lielāka drošība, ka problēma vispār tiks risināta	2
Darbinieku attieksme ir laipnāka un pretimnākoša	3
Iespējams izvairīties no oficiālajiem maksājumiem (iznāk pat lētāk)	4
Tā ir garantija, ka citas reizes jautājumus būs iespējams kārtot vieglāk	5
Nedrošība, ka savādāk nav garantēta pakalpojuma kvalitatīva izpilde (piemēram, visi vajadzīgie dokumenti, izziņas, atļaujas pareizi noformēti u.tml.)	6
Ir pārliecība, ka tiks panākts problēmas pozitīvs (vēlamais) risinājums	7
Tā ir tradīcija	8
Manuprāt, attiecīgās profesijas pārstāvji netiek pienācīgi atalgoti	9
Normatīvie akti un procedūras ir tik neskaidras un sarežģītas, ka ir nepieciešama amatpersonas palīdzība vai pretimnākšana	10
Cits iemesls (<i>lūdzu, norādīt</i>)	11
Nekādos apstākļos nedotu kukuli vai dāvanu valsts vai pašvaldības amatpersonai	12

C4. Vai Jūs personiski esat gatavs dot kukuli valsts vai pašvaldības amatpersonai, ja tas būtu būtiski uzņēmuma interesēm un problēma tiktu atrisināta?

Jā	1
Vairāk jā nekā nē	2
Vairāk nē nekā jā	3
Nē	4
Grūti pateikt/NA	8

Pēdējie jautājumi ir veltīti tam, lai novērtētu reālo dažādu ne pārāk godīgu prakšu izplatību valsts un pašvaldības iestādēs. Atgādinām, ka šī aptauja ir pilnīgi anonīma

D1. Vai Jūs personiski zināt kādu, kas izmanto pazišanos, lai vienkāršāk un ērtāk saņemtu atļaujas, izziņas, pasūtījumus no valsts vai pašvaldības iestādēm vai atrisinātu kādu citu jautājumu šajās iestādēs?

Zina	1
Nezina	2

D2. Un kā ar Jums pašu – vai pēdējo 12 mēnešu laikā Jūs esat izmantojis pazišanos, lai vienkāršāk un ērtāk saņemtu atļaujas, izziņas, pasūtījumus no valsts vai pašvaldības iestādēm (vai arī – lai atrisinātu attiecīgos jautājumus)?

Esmu	1
Neesmu	2

Pētījums: Uzņēmēju attieksme pret korupcijas jautājumiem

D3. Vai Jūs personiski zināt kādu, kas ir devis dāvanas valsts vai pašvaldības amatpersonām, lai vienkāršāk un ērtāk saņemtu atļaujas, izziņas, pasūtījumus vai atrisinātu kādu citu jautājumu šajās iestādēs?

Zina	1
Nezina	2

D4. Un kā ar Jums pašu – vai pēdējo 12 mēnešu laikā Jūs esat devis dāvanas valsts vai pašvaldības amatpersonām, lai vienkāršāk un ērtāk saņemtu atļaujas, izziņas, pasūtījumus vai atrisinātu kādu citu jautājumu šajās iestādēs?

Esmu	1
Neesmu	2

D5. Vai Jūs personiski zināt kādu, kas ir veicis neoficiālus maksājumus valsts vai pašvaldības amatpersonām, lai vienkāršāk un ērtāk saņemtu atļaujas, izziņas, pasūtījumus vai atrisinātu kādu citu jautājumu šajās iestādēs?

Zina	1
Nezina	2

D6. Un kā ar Jums pašu – vai pēdējo 12 mēnešu laikā Jūs esat veicis neoficiālus maksājumus valsts vai pašvaldības amatpersonām, lai vienkāršāk un ērtāk saņemtu atļaujas, izziņas, pasūtījumus vai atrisinātu kādu citu jautājumu šajās iestādēs?

Esmu	1
Neesmu	2

Liels paldies par piedalīšanos aptaujā!

SKDS

sabiedriskās domas pētījumu centrs

Baznīcas iela 32-2, Rīga, Latvija, LV-1010

Tālr.: 67 312 876, fakss: 67 312 874

E-mail: skds@skds.lv

www.skds.lv